

Porubské noviny

Číslo: 109

DECEMBER 4/2021

Ročník: XXVII.

V tomto čísle nájdete:

Tak, či onak
 Rustikálne Vianoce
 Rozhovor so starostom
 Seniori poznávali okolie
 Cyklochodník LM-LH
 Urbár informuje
 Zlato z Číny pre Seniorku
 Vinobranie pod vežou
 Ocenili kurátora
 Školské zrkadielko
 Okienko MŠ
 Divadlo 3GD súťažilo
 Cestopis zo Španielska
 Oľga Sarafínová – jubilantka
 Šikovné ruky Ž. Staroňovej
 Miloš Cunga - Príhovor

Pf 2022

Foto Mírka Broškova

Začiatkom zimy

V súmraku už skoro biela,
 krajina sa zračí.
 Za ohradmi polí telá,
 vypuklé sú v placi.

Mesiac svieta na tú krásu,
 zatiaľ nesmelo.
 Zafarbený podľa času,
 trošku na bielo.

Vedľa neho malá hviezda,
 chcela by už tiež.

Žmurkať na zem
 z neba hniezda,
 rozžať svetla spiež.

Krajinou sa súmrak valí,
 skoro v doznení.
 Ostrý mrazík mosty páli,
 dávnej jeseni.

*Lubomír Kováč
 Zo zbierky
 Nad životom 2002,
 venované mame a bratovi*

Tak, či onak

COVID-19

Je tu covid a my sa delíme na rúškarov a bezrúškarov. Dokonca pre nosenie, či nenosenie rúška sa dokážeme urážať, provokovať, ba aj demonštrovať. Zaočkovaní sú rozvážni a majú svoje dôvody, prečo sa dali zaočkovať. Nezaočkovaní sú tiež uvážliví a takisto majú svoje dôvody, prečo sa nechcú dať zaočkovať. Možno zaočkovaní podľahli tlaku propagandy. A dali sa zaočkovať. Nezaočkovaní asi tiež podľahli mienkotvorcom a nedali sa zaočkovať. Kto je na tom lepšie? Čas ukáže! Budúcnosť je o prístupe. V hre je vlastné zdravie i život. Ochraňovať treba nielen seba, ale aj blízkych a okolie. „Niet väčší zázrak ako žiť, niet väčšieho daru.“ povedal básnik. Snažme sa všetci hľadiť dopredu s optimizmom a vierou, že raz sa koronavírus pomínie a budeme dýchať v pohode a všetci spolu. Netreba veľa, len evidenciu zaočkovaných a nezaočkovaných zlikvidovať. Posunúť sa ďalej v týchto neľahkých časoch. Vieme, že ťažký náklad kde – tu zadrhá a viazne. Nádej však stále stojí. Je potrebné k nej prejsť na kuse aj proti prúdu. Treba len veriť a dúfať, že raz sa všetci pokorní jedáci každodenného chleba stretnú na silných ramenách pokoja. Žiadne náhody ani nehody neexistujú. Všetko čo prežijeme sa stáva ponaučením. Tak, či onak. Porazme covid, kým nás neporazí. Vakcína je riešenie, ak nechceme skončiť v nemocnici, alebo v márnici. V čase koronakrízy je hranica medzi životom a smrťou veľmi tenká.

Ja však verím, že všetky trápenia sa nakoniec v radosť premenia a prežijeme pokojné Vianoce. Práve to prajem všetkým čitateľom Porubských novín.

Dr. Dušan Migala, šéfredaktor

Ilustrácia Dr. Vlasta Štárníkové

Advent je signál

Milí spoluobčania, chvíľa je vážna. Už druhý rok bojujeme s pandemiou, ktorú sa nám nedarí poraziť. Chceme žiť a nado všetko myslieť pozitívne. Je tu adventný čas a čas Vianoc. Prežime ich v kruhu najbližších. Budme milí nielen k sebe, ale i k svojmu okoliu. Pomáhajme si navzájom, žime pokorne a s úctou, aby sme sa každú deň v roku na seba len usmievali. Prajem všetkým občanom i zamestnancom obce krásne, požehnané vianočné sviatky. V novom roku dobré zdravie a rodinnú pohodu. **Nech nám Božie dieťa prinesie lásku, dobrú vôľu a pokoj.**

Ing. Pavel Beško, starosta

Vianoce - najkrajšie sviatky?

Sú tu! A s nimi všetko, čo k tomu patrí. Mes-tá, obce vyzdobené, výklady lákajú. Akoby vo vzduchu ležala akási slávnostná atmosféra. Vianočné čaro! Vianoce treba osláviť, veď „tak sa patrí na kresťanov“. Tak teda „Radostné Vianoce!“ Lenže pre samú radosť zabudli ľudia na narodené Dieťa! Čaro Vianoc, predstieraný pokoj a radosť zatienili veľkú biblickú pravdu o poslaní narodeného Pána, Ježiša Krista. Chýba v mnohých rodinách a srdciach ľudí. Leží zabudnutý pod veľkým leskom prepychu a pod tvrdou kôrou tradičnej ľahostajnosti. A keď sa skončia okázalé oslavy Vianoc, pomíne sa i radosť a ľudia sú zase takí istí, bez radosti, nadšenia, pochopenia, odpúšťania a lásky. Čaro Vianoc sa rozplynulo, život sa dostal do starých kolají – bez Ježiša Krista. Vianoce boli len chvíľkový záblesk, ktorý zažiaril a stratil sa. Narodeného Spasiteľa sme neprijali, v srdci preplnenom starosťami tohto sveta nebolo pre Neho miesta. Ľudia spievali, avšak len ústami, ich srdce nebolo v tomto speve. Tá pieseň sa srdc nedotkla.

Ako sláviš Vianoce ty...? Skús nezavtrať pred Ním dvere. Vpusť Ho k svojmu stolu. Bude s tebou večerať – a v Jeho prítomnosti to budú najkrajšie Vianoce v tvojom živote. Mgr. Vladimír Pavlík, ev. farár

Vianočná prosba

*Hlas zvonov z veže zahlaholí
 a hlása l'udstvu: Pokoj Vám!
 Nech zmiznú sváry, msty,
 čo predtým boli,
 pokánie čiňte, prišiel Pán!*

Milan Rúfus, Poézia mladých, viac s. 5

Počasié rozprávkové, projekt atraktívny a pohyb ako liek

Do slnkom zaliatej Kvačianskej doliny v stredu 29. septembra 2021 nasmerovala početná skupina seniorov zo Závažnej Poruby. Za cesty autobusom predsedníčka klubu dôchodcov ponúkla účastníkom východiskové informácie o tejto doline. Po krátkom výstupe nahliadli do kaňonu potoka Kvačianky a uvideli skalný útvar Jánošíkova hlava.

Počas príjemnej prechádzky sa kochali výhľadmi na bralami a roklinami vyzdobenú krajinu. Cieľom výletu sa stali Oblazy: križovatka vôd, ciest i osudov. Ľudia tu, uprostred nespútanej prírody, vystavali dômyselné zariadenie, aby im sila vody pomohla zabezpečiť obživu. Dnes toto miesto žije duchom starých čias. Voda rozkrúca kolesá a poháňa stroje, ktoré skutočne pracujú. Po prehliadke expozície mlyna si účastníci odpočinuli, posilnili telo a od srdca zaspievali pieseň: „Aká si mi krásna...“ Potom sa ešte pristavili pri vodopáde a nasledoval zostup do ústia doliny. Čo k tomu dodať? Organizácia perfekt, počasie rozprávkové, pohyb ako liek a poznávanie domoviny sa spojili v nezabudnuteľný zážitok. Určite sú na mieste slová uznania a poďakovania predsedníčke klubu Magdaléne Ľlanovskej a členkám výboru za prípravu, premyslené vedenie a vydarený priebeh kompletnej aktivity.

• Oblazy 29. septembra 2021

Darčeky najstarším, k tomu Závažná Poruba vo fotografii

Október vnímame ako Mesiac úcty k starším. Každým rokom v tomto čase starosta Pavel Betko pozýva všetkých občanov nad 70 rokov na spoločné stretnutie do kultúrneho domu, aby poďakoval za prácu pre obec i pre najbližších. Keďže v minulom aj v tomto roku protipandemické opatrenia neumožnili uskutočniť toto tradičné stretnutie občanov, hľadalo sa iné riešenie. Obec pripravila a ponúkla malé darčeky, ktoré si dodržiujúc hygienické opatrenia, najstarší preberali v priestoroch bývalej pošty.

Podnetný Klub dôchodcov zas prichystal výstavu fotografií pomenovanú PREMENY. Vystavené fotografie zrkadlili spoločenský, kultúrny, športový a ekumenický život v Závažnej Porube kedysi a dnes. Fotografie z osobných archívov priniesli: Magdaléna Ľlanovská, Anna Cútová, Želmíra Staroňová, ml., Jela Plchová, Eva Mikulášová, Milan Janák a ďalší. Všetkým, čo sa podieľali na inštalácii a expozícii patria slová uznania a vďaky. Dôchodcov výstava oslovila a potešila. Exponáty si prezreli aj žiaci našej školy. Výstava potrvala do stredy 27. októbra 2021.

Vychádzka naplnila viac cieľov

V pekný jesenný deň (18. októbra 2021) sa osemnásť seniorov zo Závažnej Poruby vybralo na turistickú vychádzku k Vojnovému pamätníku a cintorínu padlých na Háji - Nicovô. Pripomenuli si boje i obete, zapálili sviečky a zaspievali Aká si mi krásna...

V týchto neľahkých časoch splnila vychádzka hneď niekoľko cieľov, a to: ozdravný, kultúrny i sociálny. -mi-

Október je mesiac úcty k starším

Seniori si zaslúžia, aby sme im venovali pozornosť, lásku i úctu. Prešiel mesiac október, mesiac, ktorý je venovaný našim seniorom. Každý rok si pre našich seniorov pripravujú deti z MŠ a ZŠ krásne vystúpenie pre potešenie duše. Tento rok sa pre zlé pandemické situácie vystúpenie detí uskutočniť nemohlo. No aj napriek tomu, deti a pani učiteľky zo Základnej školy M. Rúfusa na našich starých nezabudli a vytvorili pre nich krásne darčeky, ktoré nám v rámci prechádzky doniesli. S radosťou a láskou sme ich odovzdali. Veľmi sa z darčiek potešili a posielajú deťom virtuálne veľké ĎAKUJEME! Tešíme sa na deň, kedy zas budeme môcť spojiť detskú generáciu s tou našou seniorskou a spoločne si zaspievame, zaspomíname a zatancujeme. Chvilu času, obdivu, lásky a porozumenia, to je to najdôležitejšie čo im môžeme dať. Seniori, máme vás radi.

Jesenné dekorácie nás potešili

Keď lístie na stromoch začne meniť farbu, je to znak toho, že opäť prišla jeseň. Je to krásne a čarovné obdobie. Okrem pestrofarebnej prírody sa naši seniori tešia aj z poslednej malej úrody, ktorú si vypestovali. Dozrievajú šípky, gaštany, tekvičky. Tieto jesenné plody sú pre nás inšpiráciou. Naše opatrovatelky nazbierali v prírode vhodný materiál a spolu so seniorami v rámci ergoterapie vytvorili krásne jesenné dekorácie, ktoré nám skrášľujú naše zariadenie a vytvorili krásnu jesennú atmosféru.

text i foto: Petra Mišíková

Nie je jablko ako jablko

Ovocinár Ján Broska sa orientuje na pestovanie starých a vzácných odrôd jabloní. Pripravil improvizovanú výstavu plodov týchto jabloní, ktoré dopestoval v roku 2021 Závažnej Porube.

Zľava:

Smirické vzácne. Stará česká odroda so žltými šťavnatými a chutnými plodmi. Dobre skladovateľná, odolná voči mrazom i chorobám.

Gravštýnske. Odrôda nemecká, charakteristická je intenzívna vôňa plodov. Hlavnou devízou odrody je vynikajúca chuť, patrí k najchutnejším jablkám vôbec. Dužina je krehká, veľmi šťavnatá.

Rubín. Rubín je vysoko úrodná odroda so sladkými, atraktívnymi plodmi. Rubín je označovaný ako výstavné jablko. Jablňo je vhodná do vyšších polôh.

Kidd's orange pôvod Nový Zéland Dužina je žltočervená, pevná, šťavnatá, príjemne sladká, veľmi dobrá.

Golden Delicious je jablko so zelenožltou až zlatožltou farbou. Plod je vhodný na šaláty, jablkové pyré a jablčné maslo.

Po roku opäť švábkofest na nižnom konci

Na nižnom konci si po ročnej prestávke spôsobenej COVID-19 opatreniami zorganizovali už 5. ročník švábkofestu. Susedia sa stretli 9. októbra pri množstve jedál zo zemiakov (po našom švábke), ktoré si sami navarili a napiekli. Stretnutie otvoril pán domáci Ivan Oško, bývalý starosta obce Jaroslav Jurečka pridal poďakovanie za úrodu s peknou rýmovačkou. Potom už nasledovalo predstavenie a ochutnávka jednotlivých jedál s dobrým vínkom a domácou slivovicou a čučoriedkovicou. Jedálny lístok obsahoval jedlá a koláče výlučne zo zemiakov. V priateľskej atmosfére sa susedia lúčili s priáním pevného zdravia v dnešnej komplikovanej dobe a želaním nových síl pri pestovateľských prácach v nasledujúcom roku.

Text a foto: Vladimír Mlynček

• Ján Broska s plodmi duly

Dužina duly je tvrdá, hustá a aromatická

Dula je ovocný strom príbuzný jabloni a hruške. Pochádza zo Zakaukazka. Na Slovensku sa pestuje len ako kuriozita, pretože plody majú problém dozrieť. Extrémne teplé leto v tomto roku prispelo k tomu, aby dula v sade Jána Brosku dozrela a v októbri priniesla bohatú úrodu.

Ide o odrodu Berzickieho.

„Asi pre 12 rokmi som zaštepil do podpníka hlohu vrúblik duly. Prvé roky sa objavili kvety, neskôr malé plody, no nedozreli a rýchlo opadali. Až po dvanástich rokoch sa teším z bohatej úrody. Úrodu odhadujem na 100 kg zrejlých plodov.“ rozhovoril sa ovocinár Ján Broska. V čom spočíva tajomstvo takejto úrody? „V jeseni som strom prihnojil zajačím trusom po celom obvode koruny do hĺbky asi 20 cm. A oplátilo sa. Dôležitá je aj symbióza ovocných stromov. Vhodný opelovač pre dula je divá ríbežla a meruzalka zlatá. Opelovanie sa prejaví v dulovom ovoci chutou, arómou a farbou plodov. Sú žltšie. Vlastnosti podpníka hlohu zas prejdú do farby. Niektoré plody majú červené líčka,“ doplnil skúsený ovocinár. Čo sme zistili na mieste? Dužina je tvrdá, hustá, aromatická, obsahuje množstvo vitamínov. Už vieme, že plody sa využívajú na výrobu kompótov a vďaka vysokému obsahu pektínov aj na výrobu marmelády. Plody možno využiť a ja na výrobu ovocného destilátu. Ovocinár ešte uviedol dôležitú skutočnosť: „Úrodu duly som odvážil. V tomto roku predstavovala 140 kg.“ Kolekcia duly sa objavila na výstave ovocia, zeleniny a kvetov v priestoroch Základnej školy Milana Rúfusa v Závažnej Porube.

Textilu bolo najviac

Zákon ukladá miestnej samospráve dva razy v roku zabezpečiť zber elektronického a nebezpečného odpadu, textilu a železného šrotu. Prvýkrát to bolo v máji, druhý raz koncom októbra. V 42. týždni roku 2021 zberová spoločnosť pristavila na nádvorí obce veľkokapacitné kontajnery. Naši občania prijali túto výzvu. Odpad prinášali v určený čas na zberné miesto a dôsledne separovali za asistencie zamestnancov obce. Textil predstavoval najpočetnejšiu komoditu zberu, potom elektronický a nebezpečný odpad. Železa sa nazbieralo málo. Ale aj tak. Nepotrebné nezavádzia a obec je čistejšia, príbytky krajšie. Cieľ sa splnil. Naši občania si zaslúžia slová uznania a pochvaly.

Vinobranie pod vežou

„Trpezlivosť prináša sladké ovocie,“ povedal porubský ovocinár Ján Broska a doplnil, „...dlho som čakal na prvé mrazy a vyplatilo sa. Po mraze hrozno dostalo cukor, sladkosť a farbu. Viem, že bobule znesú mráz až do -10 °C i sneh.“ Podobne ako človek, aj vinič má svoj životopis. Dozvedáme sa, že pred tridsiatimi štyrmi rokmi vysadil pri dome sadenicu – samorodák. Prihnojil NPK-2 a zásobné hnojivo predstavoval ovčí hnoj. Správna výsadba je prvý krok k bohatej úrode. Zaujímavosťou je aj skutočnosť, že holubí trus znamená hnojenie na list, čo zvyšuje úrodnosť. Čože k uvedenému dodať? Na Martina 11. novembra 2021 pozberal pestovateľ hrozna bohatú úrodu. Zvonica veže na porubskej škole je vinobranu svedkom.

Cez peknú sobotu zvelaďovali

Čistota športovísk a bezpečnosť rekreačných zariadení patrí k prioritám samosprávy Závažnej Poruby. S týmto cieľom sa uskutočnila v sobotu 6. novembra 2021, za pekného počasia, brigáda dobrovoľníkov. Najskôr sa montovalo účelové oplotenie nového detského ihriska. Popri tom sa vyhrabalo lístie, vyčistili prístupové komunikácie ku športoviskám a opravili poškodené zariadenia. Efektívne sa ochránili priestory určené pre šport a relax. Uviedlo sa do poriadku životné prostredie a to všetko pred nastávajúcou zimou. Slová uznania patria všetkým, čo prišli a pridali ruku k dielu. Ešte raz: „Boli ste super! Ďakujeme!“

Text i foto -dm-

Cieľom je cyklochodník medzi dvomi mestami

Združenie obcí – Cyklodoprava Horný Liptov. Taký je oficiálny názov združenia obcí, ktorého cieľom bude realizácia a podpora cyklodopravy a cykloturistiky.

Výsledkom celej snahy by malo byť spojenie Liptovského Mikuláša s Liptovským Hrádkom cyklochodníkom, ktorý by prechádzal cez katastre piatich obcí. Zástupcovia dvoch miest a piatich obcí po predchádzajúcom schválení v mestských a obecných zastupiteľstvách dali svoje podpisy pod zmluvu o zriadení Združenia obcí – Cyklodoprava Horný Liptov. Jej podpísanie sa v priestoroch Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši uskutočnilo v piatok 22. októbra 2021. Zmluvu podpísali: primátor Liptovského Mikuláša Ján Blcháč, jeho kolega z Liptovského Hrádku Branislav Tréger, starosta Závažnej Poruby Pavel Beško, starosta Beňadikovej Ján Martinovič, starosta Liptovského Jána Juraj Filo, starosta Uhorskej Vsi Vladimír Multáň a starosta Podturne Marián Vojtík.

Zľava: primátor Liptovského Mikuláša Ján Blcháč, jeho kolega z Liptovského Hrádku Branislav Tréger, starosta Závažnej Poruby Pavel Beško, starosta Beňadikovej Ján Martinovič, starosta Liptovského Jána Juraj Filo, starosta Uhorskej Vsi Vladimír Multáň a starosta Podturne Marián Vojtík.

„Na podporu cyklodopravy bude alokovaných pomerne veľa finančných prostriedkov. Z Plánu obnovy to bude 100 miliónov eur a rovnaká suma to bude aj z ostatných operačných programov. Je potrebné sa poriadne pripraviť a zriadenie Združenia obcí – Cyklodoprava Horný Liptov je prvým krokom k tomu, aby sme vyriešili cyklodopravu už vo väčšom merítku. Bude sa musieť finišovať na prípravách, počkať na vyhlásenie adekvátnej výzvy, a potom sa do nej čím skôr zapojiť a byť úspešný,“ ozrejmil primátor Liptovského Hrádku Branislav Tréger.

Text a foto: Michal Paška

Ocenili veteránov a funkcionárov SZPB

Zástupcovia rezortu obrany na mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši odovzdali 5. októbra 2021 veteránom a členom Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov pamätné medaily k 75. výročiu Slovenského národného povstania a ukončenia druhej svetovej vojny.

Pamätnú medailu udelil rezort veteránom Pavlovi Chrapčiakovi, Gizele Matulovej, in memoriam Jánovi Jurčovi a Arturovi Skaviniakovi. Medailu si odniesli aj funkcionári SZPB Dušan Migaľa, Miroslav Mrázik a Oldřich Vaněk.

„Mrzí ma len, že sa dnešného dňa už nedožili moji spoluobčania, ako Janko Ilanovský,“ spomenul si priamy účastník Pavol Chrapčiak na kamaráta v boji, ktorý nás v septembri navždy opustil vo veku 99 rokov.

„Protifašistický odboj patrí k ťažiskovým koreňom našej vojenskej a národnej histórie. Životné postoje a činy ľudí, ktorí nám počas vojny vybojovali slobodu, sú pre nás ostatných hodné úcty, obdivu a uznania,“ ocenila riaditeľka odboru sociálnej politiky sekcie ľudských zdrojov MO SR Ľubica Fúsková.

Ministerstvo obrany SR malo veteránov oceniť v minulom roku na oslavách SNP na Háji Nicovô, z dôvodu pandémie však bolo odovzdávanie medailí odložené.

text i foto: Viktória Čapčíková

A padá z otca na syna

Nielen s potešením, ale i s hrdosťou som prijal Pamätnú medailu k 75. výročiu SNP a skončenia druhej svetovej vojny na Mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši z rúk zástupcov Ministerstva obrany SR. Na slávnostnom akte boli prítomní zástupca primátora Rudolf Urbanovič a predseda Oblastného výboru SZPB v Liptovskom Mikuláši Ján Martinko. Myslím si, že táto pocta viac ako mne, patrí môjmu otcovi Františkovi Migaľovi (1916 – 1986). Dlhé roky pôsobil ako evanjelický kantor a riaditeľ školy v Partizánskej Ľupči. Ušiel z nemeckého zajatia a ako partizán sa zúčastnil oslobodzovacích bojov na území Liptova. Po vojne pôsobil štyridsať rokov vo funkcii tajomníka ZO SZPB v Partizánskej Ľupči. Viedol agendu veľkej organizá-

cie a udržiaval kontakty s okresom. Ešte v ten deň, keď nás navždy opustil, prijali ma jeho spoluobčania medzi seba. A tak verný odkaz svojho otca pôsobím ako pozostalý po účastníkovi odboja tridsaťpäť rokov v štruktúrach SZPB. Je v tom veľa symboliky: otec štyridsať, syn tridsaťpäť rokov v službách SZPB. Spolu toľko, koľko rokov nás delí od SNP a konca vojny. Vychodí mi to tak, že poslanie a ciele tejto organizácie priamo padli z otca na syna.

Dr. Dušan Migaľa, predseda ZO SZPB v Závažnej Porube

Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok?

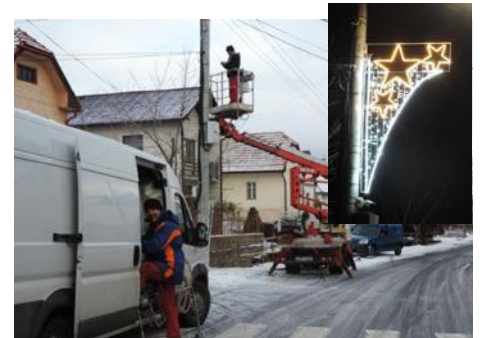
Veľa...

Cítiť ju v každej krabičke, ktorú pripravili ľudia z celého Slovenska, pre seniorov v zariadeniach pre seniorov. Tento krásny projekt sa k nám vracia už tretí rok v čase Vianoc. V krabičkách si nájdú vždy niečo slané, niečo sladké, niečo mäkké, niečo voňavé, niečo na zábavu a niečo zo srdca. Pre niektorých seniorov sú tieto krabičky jediným darom, ktorý pod stromček dostanú, a preto má tento projekt krásnu výpovednú hodnotu. Krabičky nám odovzdala kontaktná osoba projektu pre Liptovský Mikuláš a my ich našim seniorom s láskou odovzdáme v deň Vianoc.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa do tohto projektu každý rok zapájajú.

Petra Mišíková

Nová výzdoba v centre obce

Ja čas adventu a blížiacich sa Vianoc. V tejto dobe sme v centre obce namontovali novú výzdobu, ktorá chce spríjemniť v tejto dobe Covidovej večerný pobyt na čerstvom vzduchu. A ešte niečo. Pripomenúť čaro Vianoc. V takejto výzdobe mienime pokračovať aj v budúcnosti.

-pb-

Jedenásteho jedenásty o jedenástej hodine a jedenástej minúte

Pranostika hovorí: „Martin prichádza na bielom koni.“ V tomto roku o tomto čase o snehu ani nechyrovať. Podľa všetkého globálne oteplenie.

Tento deň je však pamätlivý pre inú, veľmi závažnú vec. Na Martina 11. 11. o 11 hodine a 11 minúte v roku 1918 sa skončila Veľká vojna. Od vtedy pretieklo dolu Žuberovkou 103 rokov. Nezabúdame a pripomíname. V tejto vojne padlo aj 42 Porubňanov. Zostali vdovy a deti bez otcov. Ich mená sú vytesané na pomníku na nižšom konci Závažnej Poruby. Zastavme sa pri tomto pomníku a prečítajme! Mŕtvi už nechcú slzy, ale mier prosia svojou nemotou.

Úcta k padlým v lete, v zime

V októbri sa už príroda pripravuje na zimný spánok. Letné kvety sa nahrádzajú inou výzdobou. Preto aj kvetináče pri pomníku padlých zmenili svoje letné šaty. K tomu prispeli seniorky z Klubu dôchodcov obce Závažná Poruba. Svoje aranžérske zručnosti prejavila Evka Mikulášová, pomocníčku jej robila Magdaléna Ilanovská a čečinku dodala Danka Kulhavá. Zdenka Brósková zazimovala záhon ruží. Dôležité je to, že členky domácej Jednoty dôchodcov sa podujali udržiavať pomník padlým a jeho okolie v letnom i zimnom období. Patria im slová uznania i poďakovania.

-mi-

Poézia mladých

Na rozhraní detstva a mladosti mladí ľudia v Závažnej vydávali rukou písaný časopis Poézia mladých. Vyšli štyri čísla. Aj po rokoch nás tieto verše oslovujú odvahou, ambíciami i kultúrnym prejavom. Milan Rúfus - Pravdoslav tu publikoval Vianočnú prosbu. Nie je to len koleka k Vianociam, ale aj dôstojná predohra k jeho dielu. V tejto dobe a priestore akoby hovoril z hĺbín času. Do časopisu okrem Milana Rúfusa prispievali: Ladislav Kováč, Bohuš Kováč, Dušan Kováč a Elena Kováčová. Časopis písali u Kováčovcov.

Vianočná prosba

*Hlas zvonov z veže zahlaholí
a hlása ľudstvu: Pokoj Vám!
Nech zmiznú sváry, msty, čo predtým boli,
pokánie čiňte, prišiel Pán!*

*Buď pozdravený medzi nami, Pane,
čo opustil si neba slávu, jas,
kľakáme pred Tebou, zložiac svoje dlane,
prosíme vrúčne: Kriste, spas i nás,*

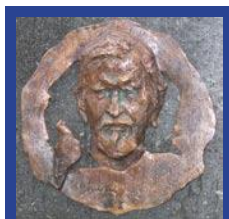
*čo Ťa prosia úpenlive:
daj pomoci, daj i sily,
by na svojej vlastnej nive
vždy kultúrne pracovať stačili.*

Ja sa tam vrátim

Milan Rúfus sa narodil 10. decembra 1928 v Závažnej Porube. Väčšiu časť života prežil v Bratislave. Domov sa navždy vrátil 18. januára 2009. Rodáci uložili jeho telo tak, aby mal výhľad na Poludnicu. Pri nedožitých 93. narodeninách predstavitelia obce položili na miesto posledného odpočinku básnika kyticu kvetov, zapálili svetielko spomienok a oživilo slová, ktoré v liste adresoval svojim rodákom:

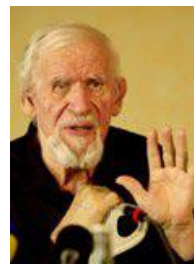
**Ja sa tam vrátim.
Aj keby som mal oči už iba na plakanie,
ja sa tam vrátim,
ja sa tam aj poslepiacky vrátim.**

-dm-

Básnikove narodeniny patria k času vianočnému. Jeho obsahu a klíme. A je to aj symbolické. Veď sa narodil v advente.

Vianoce a nový rok s Rúfusom

V tomto predvianočnom čase pripravilo Občianske združenie Naveky závažná aktivita, ktoré sú v aktuálnom sprísnení protipandemických opatrení možné.

Každá trieda Základnej školy Milana Rúfusa dostane adventný kalendár, z ktorého sa môžu ponúknuť deti, ktoré sa 10. decembra 2021 pri spomienke na nedožitú 93. narodeninu Majstra obohatia aspoň úryvkom jeho básne.

Na Štedrý večer bude namiesto stromčeka vyzdobený plot Domu Milana Rúfusa čokoládovými salómkami pre okoloidúce deti.

Podobné sladké prekvapenie ich počká aj 6. januára 2022, aby aspoň takto so Zuzankou oslávili jej 61. narodeniny.

Lockdown je čas vonkajších obmedzení, ale nebráni nám nahliadnuť do svojho vnútra a v predvianočnom čase snažiť sa byť lepšími pre spoločnosť ľudí. Nech nám k tomu pomôže aj nový video-film ... a padá z matky na syna, ktorý bude vo vianočnom čase pridaný na Youtube a pripomenie nám duchovné požehnanie tejto rodiny.

Spokojné prežitie vianočných sviatkov a veľa zdravia v novom roku praje všetkým

Občianske združenie Naveky závažná

Adventný čas je v každom z nás

Blíži sa čas adventný, čas vianočný. V Závažnej Porube aj tento rok zostaneme verní tradícii rozsvetovania sviečok na adventom venci. Vzhľadom na epidemiologickú situáciu nebudeme organizovať hromadné podujatia a vianočné koncerty. 28. novembra sme rozsvietili prvú adventnú sviečku.

Ilustrácia Dr. Vlasta Šiarniková

*V mestečku Betleme, v jasličkách na slame
leži to dieťaťko, na ktoré čakáme.*

Správy zo samosprávy

Z rokovania obecného zastupiteľstva

November 2021

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo:

- Žiadosť LK Opalisko - Údolná stanica
- Správu komisie finančnej, regionálneho rozvoja a správy majetku
- Správu o výsledkoch kontrol hlavnej kontrolórky obce
- Úpravu rozpočtu a použitie rezervného fondu v roku 2021
- Určenie podmienok verejno-obchodnej súťaže na odpredaj majetku vo vlastníctve obce
- Interpelácie

Zasadnutie obecného zastupiteľstva otvoril starosta obce Ing. Pavel Beňko. Predložil návrh programu rokovania. Poslanci s navrhnutým programom zasadnutia súhlasili. Písaním zápisnice bola poverená Ing. Zuzana Vallušová.

Žiadosť LK Opalisko - Údolná stanica

Zástupkyňa Lyžiarskeho klubu Opalisko Katarína Rázusová, predniesla žiadosť: vrátiť údolnú stanicu starého vleku obci. Sice je majetkom LK, avšak nemá prístup k majetku, ktorý prenajal TATRA-THERM SK s.r.o. LK Opalisko platí každý rok daň - podľa zákona je vlastníkom, ale od budovy nemá ani kľúče. Preto chceme tento majetok vrátiť obci.

Starosta:

Údolná stanica nikdy obci nepatrila, preto ju nie je možné obci vrátiť. Obec nikdy nebola jej vlastníkom.

Ďalej predniesla možnosť predaja údolnej stanice.

Lyžiarsky klub Opalisko potrebuje k svojej činnosti cez zimu:

- tréningové hodiny na Fajke pre staršiu + mladšiu prípravku
- tréningové hodiny na veľkej zjazdovke pre žiakov

Starosta:

Mašlonka nemá problém s vami komunikovať a dohodnúť sa na nejakom riešení.

Richard Macko:

Ty si prínosom pre našu obec, čo sa týka zjazdového lyžovania, za čo sme Ti vďační. Ak sa vy dohodnete, tak budú všetci spokojní. Musíte spraviť prvý krok a určite sa dohodnete. Na všetkom sa dá dohodnúť, len treba chcieť.

Starosta:

Porozprávam sa s pánom Mašlonkom, aké sú jeho možnosti a v čom môže vyjsť v ústrety Lyžiarskemu klubu. Vy sa musíte dohodnúť, čo s údolnou stanicou. Ešte je aj otázne, či sa vôbec bude zasnežovať.

Richard Macko:

Je otázne, či môžeme ako obec pomôcť a podporiť Mašlonku, aby mohol zasnežovať.

Katarína Poliaková:

Treba osloviť podnikateľov, ubytovateľov a požiadať ich o finančnú podporu aby mohol zasnežovať. Pokiaľ tu nebudú vytvorené podmienky pre lyžovanie, tak ani ľudia sa neubytujú a budú hľadať inde, kde sa budú môcť športovo vyžiť.

Lucia Bačíková:

Je potrebné vedieť o akú sumu sa jedná, aby sme mohli nájsť spoločné riešenie.

Starosta:

Spravíme stretnutie s ubytovateľmi, kde im prednesieme problém a požiadame ich o pomoc na zasnežovanie s tým, že pomôže aj obec, aby podporila podnikanie.

Požiadala o zabezpečenie tréningov v telocvični od 1.10. - 25.12. (aspoň 2x v týždni - nie len cez víkend). A podporiť nábor detí zo Závažnej Poruby. Lyžiarsky klub Opalisko si dal žiadosť na telocvičňu na základe odporúčania od 1.9. do 1.11.2021 to sú 2 mesiace. Využili ju počas nepriaznivého počasia max. 5x, väčšinou korčuľovali a trénovali vonku. Od 1.11. 2021 keď sa posunul čas a počasie sa zhoršilo sa už nedostali do telocvične.

Starosta:

V septembri a októbri sme vám vyhoveli podľa predloženej žiadosti. Teraz sa môžeme pozrieť na rozpis tréningov v telocvični a určite tam nájdeme nejakú tú hodinu.

Správu komisie finančnej, regionálneho rozvoja a správy majetku predložila Ing. Katarína Poliaková

Rok 2021 sa rovnako ako ten minulý niesol v duchu opatrení, testovaní a obozretnosti. Do určitej miery sme sa už so situáciou stotožnili a stala sa našou bežnou súčasťou života, rovnako ako nosenie rúšok. Na čo sme si však nezvykli a verím, že k tomu ani nedôjde, je takmer nulové spoločenské životie. Vytrácajú sa väzby, vzťahy ochabujú, rodiny sa stretávajú len s dávkou rešpektu...žijeme online....

Nadviazala na tému zasnežovanie a upriamila pozornosť na zasneženie aj starého ihriska. Zjazdové lyžovanie je považované za kontaktný šport z pohľadu covid automatu, ale bežkovanie a iné aktivity na snehu sú bez obmedzení. Je nutné hľadať cestu ako zabezpečiť zimu aj za takýchto okolností. Nielen pre hostí, ale aj pre domácich.

Vyhodnotila plnenie plánu na tento rok. Cca 80% aktivít bolo splnených. A zároveň aj požiadavky vyslovené občanmi v dotazníkovom prieskume budú do konca roka 2022 naplnené.

Predniesla ciele na budúci rok. A to:

• Zľava: Dušan Migaľa, zástupca starostu, Pavel Beňko, starosta

zachovanie pošty (ako príklad uviedla poštu v Jasnej). Odpoveď pána starostu bola, že petícia sa vykonala, ale vzhľadom na celkovú politiku pošty a znižovanie nákladov, aj tá naša patrila do ich opatrení úspor. Ako druhý cieľ definovala zmenu územného plánu, keďže sa rokuje o ďalšej výstavbe. IBV Pod Poludnicou je podľa jej slov príklad toho ako to nezvládnuť. Nesúhlasí, aby bol oslovený opäť tento developer. Skôr treba hľadať takého, ktorý nájde prienik v architektúre obce a ponúkne 2-3 varianty domov a záujemcovia si vyberú na čo majú a ktorý sa im páči. Dopyt po domoch je veľký. Tretí cieľ je pomoc pri získavaní grantov a dotácií pre obec.

Spomenula akcie, ktoré v rámci Epicentra usporiadali. Zhodnotila návštevnosť stránok. Vyhodnotila získané štatistiky a predniesla z nich získaný záver. Cieľová skupina, ktorá sa o obec zaujíma je vo veku 25-40 rokov. Sú to mladé rodiny, mladí ľudia, ktorí hľadajú priestory pre život a šport a kultúru.

OcZ zobralo predloženú správu na vedomie.

Správa o výsledkoch kontrol hlavnej kontrolórky obce

Ing. Iveta Jurečková predložila OcZ správu o výsledkoch kontrol hlavnej kontrolórky obce Závažná Poruba.

- Procesný postup a povinnosti obce boli dodržané a kontrolou neboli zistené nedostatky.

OcZ zobralo predloženú správu na vedomie.

Úprava rozpočtu a použitie rezervného fondu v roku 2021

OcZ schválilo úpravu rozpočtu Obce Závažná Poruba s platnosťou od 8. 11. 2021, podľa predloženého návrhu. Obec Závažná Poruba potrebuje upraviť rozpočet vzhľadom na nové skutočnosti, ktoré je potrebné zapracovať na jednotlivých položkách, ktoré sú prílohou tejto zápisnice.

Určenie podmienok verejno-obchodnej súťaže na odpredaj majetku vo vlastníctve obce

Na základe podanej žiadosti o odkúpenie pozemku parcela KNE č. 3773/3 – orná pôda o výmere 331m². zapísaného na LV č. 1749, k.ú. Závažná Poruba. Dáva Obec Závažná Poruba návrh na odpredaj tohto nehnuteľného majetku, ktorý je vo vlastníctve obce Závažná Poruba

Oprávnenia a interpelácie

Starosta informoval:

DSS – požiadali sme o stavebné povolenie na rozšírenie DSS zariadenia, Od nového roku bude OZO vyvážať komunálny odpad aj obyvateľom z novej IBV Pod Poludnicou na základe trvalého pobytu a zaplatení daní za komunálny odpad.

V sobotu 06.11.2021 bola brigáda na novom detskom ihrisku, kde sa oplotilo toto detské ihrisko.

Od 27.10.2021 do 06.11.2021 bola Základná škola Milana Rúfusa v karanténe.

Od 30.10.2021 do 08.11.2021 bola aj Materská škola v karanténe.

Nastala zmena v základnej škole, kde odišla pani učiteľka Mgr. Mária Boltižiarová a na jej miesto nastúpila pani učiteľka Mgr. Zuzana Hlavnová.

Osvetlenie v IBV pod Poludnicou – treba zapojiť hodiny, ale stále sa to predlžuje dokladaním jednotlivých potvrdení správ a požiadavkami SSD Žilina.

Skončila sa rekonštrukcia Domu Milana Rúfusa a lektorkami tam budú Mgr. Danka Kulhavá, Mgr. Zuzana Hlavnová a Lucia Bačíková.

Ing. Zuzana Vallušová

December 2021

Obecné zastupiteľstvo sa stretlo za prísnych hygienických opatrení podľa COVID automatu.

Prerokovalo a schválilo:

- Rozpočet na rok 2022
- Plán kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky
- VZN č. 3/2021, ktorým sa rušia niektoré všeobecne záväzné nariadenia obce Závažná Poruba
- VZN č. 4/2021, ktorým sa schvaľuje Prevádzkový poriadok pohrebiska na území obce Závažná Poruba
- VZN č. 5/2021 o dočasnom obmedzení alebo zákaze užívania pitnej vody v čase jej nedostatku, o spôsobe náhradného zásobovania vodou a náhradného odvádzania odpadových vôd
- VZN č. 6/2021 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole, ktorej zriaďovateľom je obec Závažná Poruba
- VZN č. 7/2021, ktorým sa mení a dopĺňa všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2018 v znení všeobecne záväzného nariadenia č. 1/2019 o určení výšky príspevku

na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach, ktorých zriaďovateľom je obec Závažná Poruba

- Plán a program zasadnutí obecného zastupiteľstva na I. polrok 2022

* * *

Návrh rozpočtu Obce Závažná Poruba na rok 2022 a nasledujúce dva roky 2023 a 2024 vychádza z odhadu makroekonomických ukazovateľov ekonomiky Slovenskej republiky a predpokladaných miestnych podmienok. Rozpočet je spracovaný v štruktúre bežného a kapitálového rozpočtu a rozpočtu finančných operácií podľa záväznej rozpočtovej klasifikácie príjmov a výdavkov platnej pre verejnú správu. Obec spracúva výhradne finančný rozpočet, ktorý je v súlade s čl. 9 ods. 1 ústavného zákona š. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v znení neskorších predpisov zostavený na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky. Na základe uvedeného je rozpočet obce v tabuľkovej časti spracovaný nasledovne: skutočné plnenie 2019, skutočné plnenie 2020, schválený rozpočet 2021, očakávaná skutočnosť 2021, rozpočet 2022, 2023 a 2024. V súlade s § 3 ods. 4 Zásad hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Závažná Poruba, ktoré schválilo obecné zastupiteľstvo dňa 19.9.2016 uznesením č. 25/2016 obec zostavuje viacročný rozpočet bez uplatňovania programov obce. Návrh rozpočtu je zostavený na základe podkladov a požiadaviek jednotlivých útvarov obce, na základe výdavkov potrebných na prevádzku, investičných zámerov obce, mzdových inventúr a dohodnutých zmluvných vzťahov. Na úseku školstva na financovanie bežných výdavkov tzv. originálnych kompetencií samosprávy boli prerozdelené zdroje, ktoré obec očakáva zo 40 % podielu na výnose na dani z príjmov fyzických osôb a na úseku sociálnych služieb z 5 % podielu na výnose na dani z príjmu fyzických osôb. Rozpočty na roky 2023-2024 nie sú v zmysle § 9 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samo-

• Poslanci OcZ: zľava Richard Macko, Stanislav Kuzma, Pavel Jedlička

správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov záväzná a ich finančné ukazovatele sú plánované ako orientačné.

Rozpočty Obce Závažná Poruba na rok 2022 aj na ďalšie dva roky sú navrhnuté ako vyrovnané.

Rozpočtovaný výsledok hospodárenia na rok 2022 vrátane príjmových a výdavkových finančných operácií je vyrovnaný. Bežný rozpočet je navrhovaný ako prebytkový s prebytkom vo výške 46 203,- eur, kapitálový rozpočet je rozpočtovaný so schodkom 88 720,- eur a výsledok finančných operácií je s prebytkom vo výške 42 517,- eur.

Rozpočet Obce Závažná Poruba na roky 2022 – 2024 je v súlade s § 9 ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov zverejnený vyvesením na úradnej tabuli obce a na webovej stránke obce, a to dňa 23.11.2021.

Bežné príjmy sú naplánované vo výške 1 321 116,- eur. Bežné výdavky sú rozpočtované vo výške 1 274 913,- eur. Kapitálové príjmy sú plánované vo výške 20 000,- eur a kapitálové výdavky rozpočtované vo výške 108 720,- eur. Príjmové finančné operácie sú naplánované vo výške 67 500,- eur. Výdavkové finančné operácie sú rozpočtované vo výške 24 983,- eur.

Mgr. Ludmila Kráľová

Plán a program

31.01. (17.00 hod.)

Zasadnutie obecného zastupiteľstva

- Správa o výsledkoch kontrol hlavnej kontrolórky
- Správa riaditeľky DSS

28.02. (17.00 hod.)

Zasadnutie obecného zastupiteľstva

- Správa o kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky obce Záv. Poruba za rok 2021
- Zhodnotenie investičných akcií za rok 2021 a plán výstavby na rok 2022

25.04. (17.00 hod.)

Zasadnutie obecného zastupiteľstva

- Správa o výsledkoch kontrol hlavnej kontrolórky

30.05. (17.00 hod.)

Zasadnutie obecného zastupiteľstva

- Správa o odpadovom hospodárstve v našej obci
- Správa o hospodárení obce za rok 2021, schválenie záverečného účtu

27.06. (17.00 hod.)

Zasadnutie obecného zastupiteľstva

- Návrh plánu práce a programu zasadnutí OcZ na II. polrok 2022
- Plán kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky na II. polrok 2022

Čo nového, pán starosta, alebo opýtali sme sa za vás

Pán starosta, náš rozhovor sa bude dotýkať všetkého, čím naša obec žila v roku 2021, čo sa urobilo pre jej rozvoj, a na ktoré priority sa zameriate v roku 2022. Začnime tým, čo nám robí najviac starostí.

Vieme, že rok 2021 sa niesol v znamení testovania na Covid 19. V čase jesene sme vhupli do tretej vlny. Aká je miera zaočkovanosti v Závažnej Porube?

Miera zaočkovanosti sa blíži k 50 % v čase nášho rozhovoru. Je treba povedať, že toto epidemiologické ochorenie je veľmi nebezpečné a trápi našu spoločnosť už druhý rok. Očkovanie je nevyhnutné a aj preto touto cestou chcem osloviť občanov aby neváhali a dali sa zaočkovať.

Verejnosti je známe, že investičnému rozvoju sa venovala v tomto roku mimoriadna pozornosť. Čo všetko sa spravilo a čo už slúži k úžitku obyvateľov?

Aj keď nás trápili rôzne opatrenia proti Covid 19, podarilo sa nám nemálo vecí, ktoré buď už slúžia občanom alebo budú v blízkej budúcnosti súčasťou našej obce.

-Začiatkom roka sme zakúpili snežný skúter na úpravu bežeckých tratí (2000,- €)

-Zakúpili sme a rozdali plastové nádoby na separované plasty, čo sa ukázalo ako dobrá vec, keďže kontajneroviská sme zbavili neporiadku z plastov a občania lepšie triedia doma, tiež sme rozmiestnili nádoby na kuchynský odpad (10 608,-€)

-Cez letné prázdniny sme vyasfaltovali školský dvor (11 916,-€), ktorý bude slúžiť aj ako dopravné ihrisko, opravili sme plot a postavili preliezku (3 174,- €)

-Z bývalých ženských WC sme vybuildovali novú kanceláriu tzv. prvého styku s občanmi (5 150,-€)

-Opravili sme a vynovili Areál telesného pohybu, altánok, lavice, preliezky, mostík, pieskovisko (4 860,- €)

-V lete sme tiež vybuildovali detské a workoutové ihrisko pri telocvični, ktoré sme v jeseni oplotili. Veríme, že si ho občania a hlavne deti obľúbia a budú si ho vážiť (21 735,-€)

-V telocvični sme vymenili rozbité steny pod košmi za mäkké a menej nebezpečné molitany. Tiež sme opravili teplovzdušné žiariče, ktoré vykurujú telocvičňu (4 325,-€)

-V základnej škole sme aj s pomocou sponzorov, darcov a ZRPŠ nainštalovali kvôli zdravšiemu ovzdušiu gerbicídne žiariče (5 880,-€)

-Pod javiskom v kultúrnom dome sme vynovili divadelné šatne, ktoré dostali dôstojný vzhľad (2 750,-€)

-Kompletne sme vymaľovali celý Dom sociálnych služieb (5 976,- €)

-Na budove garáží sme vymenili všetky okná vrátane podkrovia (2403,- €)

-Spoločne so Slovenskou správou ciest a Vodohospodárskym podnikom sa podarilo odstrániť havarijný stav mosta a škarpy pri Zivke.

-Zrekonštruovali sme Dom Milana Rúfusa,

• Starosta Ing. Pavel Betko v pracovni pri svojej každodennej práci

kde sme vymenili okná, vynovili podkrovia, vybuildovali sme nové rozvody elektriky a radiátory kúrenia. Financie prišli cez MAS Horný Liptov (19 988,-€).

Najväčšou investíciou v roku 2021 bola rekonštrukcia kotolne, keď sme staré kotly na tuhé palivo vymenili za automatickú kotolňu s dvoma kotlami na peletky a drevo. Táto kotolňa vykuruje kultúrny dom, obecný úrad, materskú školu a požiarnu zbrojnicu. (144 970,- €)

• Pavel Betko: „Automatická kotolňa po kolaudácii je uvedená do prevádzky“

-Opravili sme osvetlenie od Zivky po parkovisko pod vlekom (1 400,-€).

- Osadili sme nové vianočné osvetlenie v centre obce (2 800,-€).

- V hasičskej zbrojnici budujeme ocelové shodište do podkrovia, spolu s podopretím a vystužením stropu v hodnote (5 700,-€).

- V sumáre sme v roku 2021 preinvestovali 255 139,-€, okrem rôznej drobnej údržby

S cieľom prevencie kriminality sa zaviedol kamerový systém. Poskytol už dôležité informácie?

Kamerový systém je veľká pomoc modernej obce, ktorý pomáha udržiavať poriadok a je aj prevenciou proti kriminalite. Tak je tomu aj v našej obci, keďže sme odhalili niektoré porušenia verejného poriadku. Poslúžil aj pri objasňovaní tragickej udalosti, ktorá sa stala v našej obci.

Problémom nového stavebného obvodu Pod Poludnicou je prístupová cesta. V akom štádiu sa nachádza riešenie?

Prístupová cesta v Potočku sa práve projektuje, objednávku dala obec, vzhľadom na to, že je potrebné ju dostať do územného plánu

obce Liptovský Ján ako verejnoprospešnú stavbu. Zároveň prebieha jednanie so Železnicami Slovenskej republiky vzhľadom na napojenie na budúcu obslužnú komunikáciu popri novej železnici.

Na ktoré priority rozvoja sa zameriate v roku 2022?

-Prioritou v roku 2022 bude vybudovanie nového námestia pred budovou Jednoty (35 000,- €)

-Vybudovanie chodníka od kostola k novej IBV Pod Poludnicou. (20 000,-€)

-Ďalej vybudovanie zasadacej miestnosti na obecnom úrade (10 000,-€)

-Vybudovanie zasadacej miestnosti pre DHZ v podkroví hasičskej zbrojnice, (10 000,- €)

-Dobudovanie kamerového systému, (2 000,- €)

-Dobudovanie detského ihriska pri telocvični (8 000,-€)

-Úprava priestranstva pri pomníku na nižnom konci (10 000,- €)

- Projektová dokumentácia cesta IBV Potoček (5 220,- €)

-Osvetlenie okolia cintorína (2 500,- €)

-Rekonštrukcia vybavenia školskej jedálne (5 000,- €)

Našich občanov trápi zrušenie Pošty v Závažnej Porube. Vyjadrujú nespokojnosť. Vráti sa Pošta do Poruby, alebo, čo bolo, už nebude?

Poštu v našej obci zrušili na návrh Slovenskej pošty a po odsúhlasení „Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb“. Aj napriek nášmu nesúhlasu a spísanej petícii našich občanov to odôvodnili stratovosťou našej pošty. Ďalšími argumentmi pošty bola vzdialenosť najbližšej pošty, ktorá nesmie byť ďalej ako 10 km a počet obyvateľov musí byť viac ako 2 500. Do budúca sa budeme snažiť o vrátenie služieb pošty priamo do obce. Dnes tieto služby vykonáva poštová doručovateľka.

Skládka v Potočku funguje už desať rokov. Aký je tu stav a situácia?

Kompostovisko v Potočku je evidované Okresným úradom životného prostredia v Lipt. Mikuláši. Je potrebné dodať, že na kompostovisko je možné voziť len zelený odpad zo záhrad, ďalej konáre a drevnú hmotu určenú na štiepkovanie. Na kompostovisku je správca, ktorý dozerá na správne uloženie zeleného odpadu.

Zima je pred nami a čaká nás zimná údržba miestnych komunikácií. Ako sme pripravení v tejto veci?

Zimná údržba miestnych komunikácií bude prebiehať štandardne podľa priorit ulíc. Posypový materiál frakcie 4-8 máme navozený. Upozorňujeme občanov, že v kritických miestach máme posypové nádoby so štrkom, ktorý je možné použiť a nečakať vždy na traktor, ktorý musí vyplúžiť a posypať okolo 9 km komunikácií.

Ktoré historické výročia a dôležité udalosti nás čakajú v roku 2022?

-V roku 2022 oslávime 50 rokov od uvedenia novej budovy MŠ do prevádzky.

-V závere roka nás čakajú komunálne voľby a voľby do VÚC.

Za rozhovor poďakoval Dušan Migala

Reforma národných parkov a vytváranie chránených území

Všetci sledujeme súčasné dianie v spoločnosti týkajúce sa území národných parkov. Je tu snaha „ochranárov“ previesť správu území v národných parkoch pod rezort životného prostredia. Aj keď zaznievajú hlasy, že uvedený zákon sa bude týkať len pozemkov patriacich štátu, realita bude iná. Je smutné, že v médiách dostávajú priestor väčšinou len názory ochranárov, názor vlastníkov a lesníkov je pre nich nezaujímavý.

• **Sekundárne rozširovanie kalamity** - primárna - pôvodná kalamita bola spôsobená vetrom, vid' vyvrátený porast; - sekundárne pôsobenie - vývoj lykožrúta a poškodzovanie zdravého porastu, vid' vyschnuté stromy

Vedenie ministerstva životného prostredia má cielavedomý zámer kompetenčne zaradiť nielen štátne lesy, ale aj nešťátne lesy v 3. až 5. stupni ochrany do svojej pôsobnosti. Uvedená problematika je riešená v navrhovanom poslancekom návrhu novelizácie zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody, v diskusiách pracovne aj pod názvom „Reforma národných parkov“.

Systém takto vytvorených chránených území by mal rešpektovať vlastnícke práva, pričom nateraz možno označiť rozhodovanie, že bolo „o nás bez nás“!

Nesúlady (až rozpor) v zákonoch o ochrane prírody, krajiny č. 543/2002 Z.z. a zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch.

Ohlasovanie vzniku, dôvodu a rozsahu škodlivého činiteľa na lesných porastoch Urbáru Závažná Poruba, pozemkové spoločenstvo vykonáva odborný lesný hospodár na elektronických formulároch webovej aplikácie informačného systému lesného hospodárstva.

Konkrétne uvedieme, aké sú skúsenosti nášho urbáru. Od 1.1.2020 platí zákon, že kalamita v lesnom poraste presahujúca plochu 0,3 ha môže byť spraco-

• **Rozširovanie napadnutých plôch lykožrútom** - vid' postupne vysychajúce plochy v zdravom lese

vaná až po posúdení a vydaní stanoviska Odboru starostlivosti o životné prostredie príslušného Okresného úradu. Naše žiadosti o spracovanie veternej kalamity v Demänovskej doline boli zamietnuté a v roku 2020 nám bolo zakázané spracovať veternú kalamitu v objeme 1030 m³, v roku 2021 v objeme 525 m³. Okrem toho v rámci ochrany biotopu hlucháňa nám v 16-tich porastoch v Demänovskej doline zakázal vykonávať lesohospodársku činnosť - ťažbu (úmyselnú výchovnú, úmyselnú obnovnú, náhodnú a mimoriadnu), sústreďovanie, približovanie, odvoz drevnej hmoty, výstavbu lesnej dopravnej siete počas celého roka. Zalesňovanie a ochranu kultúr môžeme vykonávať iba v období od 01.08. do 28.02. nasledujúceho kalendárneho roka.

Obmedzenie, ako doba nečinnosti, znamená vytváranie značnej hospodárskej straty v podobe znehodnotenia nespracovanej drevnej hmoty a tiež nadmerné rozmnožovanie podkôrneho hmyzu (lykožrúta) z napadnutých stromov do zdravých porastov v okolí.

• Podmienky pri spracovávaní kalamity

Samotný program záchranu hlucháňa hôrneho bol vypracovaný bez spolupráce s vlastníckmi a obhospodarovateľmi lesa.

Činnosti a aktivity

Naši urbárci, poľnohospodári, poľovníci a obyvatelia obce sa zúčastnili na protestných zhromaždeniach vo Svite, Banskej Bystrici a Bratislave, kde prezentovali svoje názory a mali snahu stretnúť sa s ministrom Budajom. Veď ani my, vlastníci lesných pozemkov nie sme proti zachovaniu chránených území, ale treba to robiť transparentne a prerokovať to s vlastníckmi a hlavne sa s nimi dohodnúť, tak ako to zaväzujú dokumenty Európskeho parlamentu a Európskej komisie. Zatiaľ boli vlastníci úplne odignorovaní pri vyhlasovaní chránených území v minulosti. Je nevyhnutné vykonať tzv. zonáciu národných parkov a prehodnotenie ich výmery, ale predtým uskutočniť diskusiu s odborníkmi a so všetkými dotknutými subjektami a až potom prijímať rozhodnutia. Nie ísť cestou kritiky lesníkov a súkromných vlastníkov lesa, ktorí sú vykresľovaní ako ničitelia lesa alebo označovaní za zlodějov. Veď aké je to súkromné vlastníctvo, keď ho vlastník nemôže užívať podľa vlastného uváženia? **Naším prvoradým záujmom je zhodnotenie nášho majetku a nie jeho ničenie!**

• Polom po vetre

Konštatovanie - čo a ako do budúcnosti

V súčasnej pandemickej situácii sme sa už dva roky nestretli na zhromaždení nášho spoločenstva. Dúfame, že v budúcom roku sa už bude môcť zhromaždenie konať, aj keď nateraz korona kríza naberá opäť na sile.

V roku 2022 končí funkčné obdobie súčasným orgánom spoločenstva. Preto sa obraciame na svojich členov, aby zväzili svoju kandidatúru a upozorňujeme, že na zaradenie na kandidátku je potrebný písomný súhlas s kandidatúrou a dodržanie zákonom stanovených podmienok.

Na záver prajeme všetkým urbárcim a ostatným čitateľom Porubských novín šťastné a pokojné prežitie vianočných sviatkov, všetko krásne v Novom roku, veľa šťastia, splnenie všetkých prianí a v tejto dobe hlavne veľa, veľa zdravia.

Výbor UZP, p.s.

Divadlo 3GD v roku 2021

Podstatné je pokračovať

Po dlhej prestávke sme aj my v divadle opäť obnovili svoju činnosť v lete pri radosnom stretnutí, kde sme sa stretli v plnej zostave. Popri guláši sme opäť utužili divadelného ducha. Popri priateľskom stretnutí sme nielen zhodnotili predošlú činnosť, ale aj vytýčili ciele do konca roka, aj keď ich plnenie nebolo možné z dôvodu COVID situácie zaručiť. Podstatné, ale bolo začať aj napriek tomu.

Z Liptovského kultúrneho strediska sme boli oslovení Evkou Štofčíkovou, aby sme sa opäť zúčastnili divadelného festivalu LiptovDiv súťažne s Kamenným chodníčkom. Termín tejto súťažnej prehliadky bol 23. 9. 2021.

Preto sme sa na tomto stretnutí rozhodli, že herci z Kamenného chodníčka začnú s prípravou na toto súťažné predstavenie a zvyšní herci začnú s nácvičkom nového diela, ktoré sme plánovali opäť predstaviť tradične 26. 12. 2021. Preto krátko zhodnotíme tieto dva vytýčené ciele:

1. Kamenný chodníček na LiptovDive

Ako čas plynul, na konci leta začal nácvičkam Kamenného chodníčka. Bolo zložité sa po dlhej situácii opäť dostať do divadelnej formy - texty, pohyb, hudba a spevy – to všetko bolo potrebné opäť zostuľovať. Je potešiteľné, že aj napriek situácii sa túto prehliadku podarilo zorganizovať a my sme doma v našom Kultúrnom dome pred porotou a divákmi predstavenie odohrali v hudobnom doprovide ľudovej hudby Vrbového prútia. Potešiteľné bolo, že nás prišli podporiť opäť všetci herci z nášho divadla a že nás prišlo podporiť aj domáce publikum, za čo im veľmi pekne ďakujeme.

Večer po predstavení sa konal rozbor diela s porotou, kde bolo spracovanie a odohranie diela rozobraté a presne toto je možnosť aj pre nás amatérskych di-

vadelníkov posúvať sa ďalej. Aj napriek tomu, že sme nepostúpili, hodnotím túto skúsenosť veľmi pozitívne, nakoľko sa nám opäť podarilo dať dokopy a začať s nácvičkom. Za účasť sme dostali Pamätný diplom.

2. O 12tich mesiacikoch

Druhá partia zatiaľ začala s nácvičkom známej rozprávky. Dielo bolo rozdelené na 3 časti. Prvá časť, kde skúšali len hlavných protagonistov (medzi nich pribudla aj nová herecká posila Natálka Petrášová), ďalej druhá časť, kde sa na javisku objavili herci, ktorí predstavovali dedinský ľud a posledná 3. časť mala tvoriť skúšky s 12-timi mesiacikmi – k tejto sme sa ale bohužiaľ nestihli z dôvodu COVID dostať.

S nácvičkom sme začali hneď na začiatku septembra, postupne aj napriek karanténam, ktoré miestami zasiahli skúšanie diela sme sa dostali do spracovania

Mladé herečky, nádejné talenty

3/4 diela. Hlavní protagonisti, a posledné skúšky už aj dedinský ľud postupne prechádzali prechody scén a texty a obraz na javisku už začal naberať finálnu verziu. A práve tu zasiahol opäť COVID. Okres sa dostal do čiernej farby a to znamenalo koniec divadelnému skúšaniam.

Preto nám ostáva dúfať a veriť, že situácia sa postupne zlepší, aby sme mohli opäť pokračovať v nácvičkoch.

3. Ďalšie činnosti

Popri nácvičkoch prebiehali aj iné činnosti – divadlo dostalo nové vymožené priestory v kultúrnom dome, do ktorých sme presťahovali divadelný inventár – týmto chceme poďakovať nielen zriaďovateľovi, ale aj všetkým, ktorí sa na prerábaní a údržbe týchto priestorov podieľali.

Vlado Broska začal so skúšaním nového osvetlenia a postupne zároveň začal s prípravou konštrukcie na tiahla, ktoré chceme inštalovať na javisku pre uľahčenie inštalácie scén.

• Popri guláši sme opäť utužili divadelného ducha.

Začali sa prípravy nového diela, opäť nastal ten známy divadelný ruch, kde sa začali zháňať jednotlivé rekvizity, kostýmy a scény. Každý pomáhal tak ako vedel, doniesol čo mohol – toto je čarovné na amatérskom divadle, keď každý z domu donesie čo nájde a čo sa hodí.

Ja som vďačná za takýto kolektív a ďakujem každému za akúkoľvek pomoc pri našej činnosti a verím, že čoskoro sa ten náš živý ruch opäť vráti na divadelnú dosku.

Dovoľte nám popriať Vám príjemné prežitie Vianočných sviatkov a do Nového roku hlavne veľa zdravia. Veríme, že sa čoskoro opäť uvidíme.

V mene divadla 3GD – Lucia Bačíková

Omladina 3GD

V I A N O C E 2 0 2 1

„... lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán... Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“
Evanjelista Lukáš 2, verš 10. a 14.

Vianoce sú sviatkami radosti, lásky a pokoja. Tak to stojí napísané „v knihách“, tak sa to hovorí.
Lenže...

V tieto časy vidieť ľudí postávať v radoch pri pulloch, primeriavajú, vážia, vyberajú. Pri tom používajú všetky dovolené i nedovolené i trpené spôsoby, aby zohnali to či ono pre svojich drahých. Možno sa to vidí niekomu celkom správne, veď nezahňajú, nekupujú pre seba, ale pre svojich drahých – aby im urobili radosť. Radosť svojim deťom – ale žiaľ známym, či neznámym, ktorých v zápale nákupnej horúčky predbehli, ranili svojou bezohľadnosťou. Radosť vyvážená žiaľom. Dokedy môže taká radosť tešiť? A čo ak dar nezodpovedá predstavám obdarovaného?

Pochybná a vratká predstava radosti. Niektu sa chce v čase vianočných sviatkov radovať z krás prírody na horách, lyžovačke, v chate, v spoločnosti. I to je radosť – závisí však od počasia, zdravia, spoločnosti.

Vianoce sú však i sviatkami lásky. Lásku preukazujeme, lásku prijímame – vo forme balíka. Taká láska je z roka na rok ťažšia a ťažšia – stúpajú nároky – a nikto sa nechce dať zahanbiť. Časom sa vytvára láska zo zotrvačnosti, ak je to vôbec láska. Sú takí, čo hľadajú lásku v tichu vianočných sviatkov, v rodinnom či priateľskom kruhu, v súzvuku duší. Možno sa im podarí vytvoriť stav, na ktorý budú dlho spomínať. Ale prečo len spomínať? Prečo si ho nemožno podržať aj natrvalo? – Vianoce sú sviatkami pokoja. Pokoja od všetkých starostí – veď i tak je všetko zatvorené. Taký pokoj možno prežiť pri peci, pod stromčekom, pri televízore. Ako rýchlo sa však taký pokoj môže zmeniť, ak sa televízor pokazí, kúrenie nehreje, alebo nieto elektriny. Ak to vyzerá, že podľa ľudských meradiel je úvodné heslo – Vianoce sú sviatkami pokoja, lásky a radosti veľmi relatívne.

Čo v tieto dni vlastne ľudia svätia? Narodenie Krista? Vianoce dnes nie sú takým sviatkom. Sú sviatkami spomienok, vianočných stromčekov, peňazí. Stratila sa podstata, zostala forma

Podstatou je tu udalosť zvestovaná slovami: Nebojte sa, zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľuďu, lebo narodil sa vám dnes Spasiteľ.

S Ním prišla na svet **láska**. Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby nik kto verí v Neho nezahynul, ale mal večný život. Čiže aj my môžeme len preto milovať svojich blížnych, lebo Boh prv miloval nás a svoju lásku dokázal skutkom.

Narodil sa Kristus.

Narodil sa, aby nás naučil láske. Nie láske sebeckej, ale opravdivej ako je vyjadrená slovami: milujte svojich nepriateľov,

dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú, čiňte dobre tým, ktorí vás prenasledujú a vám sa protivia, aby ste boli deťmi svojho Otca, ktorý je v nebesiach. Len v duchu takejto lásky možno dosiahnuť pokoj – medzi ľuďmi. Avšak cieľom človeka nemôže byť pokoj medzi ľuďmi, ale len prostriedok pre dosiahnutie pokoja s Bohom, uzavretie mieru medzi Bohom a človekom – zmierenie. To však opäť nie je možné dosiahnuť bez Krista, bez Jeho vykupiteľského diela.

Kristus sa narodil, aby nám priniesol **pokoj**.

Z takého pokoja vyplýva i to tretie z nášho hesla – **radosť** z narodenia Spasiteľa. Čiže máme na vybratie medzi akoby kategóriami – tou prvou, svetskou, a tou druhou, práve spomenutou. Každý si má možnosť vybrať. Je to na tebe! Amen

Vladimír Pavlík, evanj. farár

Prajem požehnané Vianočné sviatky a v Božom mene vstup do nového roka 2022.

Dobro koná bez odplaty

Podnetný člen Cirkevného zboru ECAV v Závažnej Porube **Ladislav Iľanovský**, spevák spevokolu Fidelitas, oslávil pri sile a dobrom zdraví koncom septembra 2021 osemdesiate narodeniny.

V domácom cirkevnom zbere ECAV pôsobí aj ako presbyter (volený zástupca cirkevného zboru) i ako kurátor (hospodársky správca). Svoju pozornosť venuje cirkevnému majetku a tieto povinnosti si príkladne plní.

Na Službách Božích v nedeľu 3. októbra 2021 predstúpil s rúskom na tvári pred oltár. Vladimír Pavlík, námestný farár, ocenil jeho pôsobenie pre zbor, poďakoval za prácu a modlitbou i prosbou oslovil Najvyššieho: „Pane Bože...i naďalej ho požehnávaj a ochraňuj, aby mal potrebnú silu a ochotu zostať nápomocným našmu cirkevnému zboru!“ Oslávencovi blahoželali a želali hojnosť Božieho požehnaní: Jozef Hrabovský, zborový dozorca, Danka Kuľhavá, zborová poddozorkyňa a Kvetoslava Antolová, organistka a dirigentka spevokolu Fidelitas. Chrámové spoločenstvo sa ku gratuláciám pridalo potleskom.

Spoločne sa pomodlili pri kríži

Na mieste, kde odpočívajú telesné pozostatky bratov a sestier sa stretli 1. novembra 2021 vo Sviatok všetkých svätých ku kresťanskej nábožnosti evanjelici i katolíci. Na začiatku pobožnosti si spoločne zaspievali pieseň z Evanjelického funebrála: „Skala vekov, Tvoja skrýš, ukry ma a srdce stíš!“ Viedli sa Božím slovom a prosili, aby Pán Ježiš prejavil svoje veľké milosrdenstvo a ukázal cestu k Pánovi. Modlili sa za zosnulých, ktorí už medzi nami nie sú, no v našich myšliach a srdciach stále žijú. Vo viere prijali slová, ktoré povedal Pán Ježiš: „Kto počúva moje slovo a verí v toho, kto ma poslal, má večný život. Prejde zo smrti do života.“ Utvrdili sa v tom, že nie smrť, ale život v Pánovi k nám prichádza. Spoločne hľadali to, čo kresťanov spája. Aby sme boli bratia nielen podľa mena, ale žili ako družná rodina a konali dobro v nádeji Božieho posvätenia. Pobožnosť pri kríži na cintoríne v Brestovej sa skončila Modlitbou Pána.

Naplnení Božou milosťou prijali požehnanie a rozišli sa k hrobom svojich blízkych.

Zomrel len ten, na koho sme zabudli

Koncom októbra a začiatkom novembra sa miesta posledného odpočinku našich najdrahších jagajú ohníkmi sviečok a dýchajú vôňou chryzantém. Vari sa nenájdje nikto, čo by nenašiel cestu na cintorín. Pri hrobch v tichom zamyslení spomíname na našich rodičov a vďačíme za všetko, čo pre nás urobili. Mnohí s láskou spomínajú na svojich blízkych oživujúc chvíle spolu prežité. Nejedni si sprítomňujú aj deti, čo navždy odišli skôr, ako sa rozvinul kvet ich života. S rovnakou pietou spomíname aj na svojich súrodencov, príbuzných, či priateľov. Pamiatka zosnulých má rozmer všeludský. Dotýka sa všetkých. **text i foto: -dm-**

Trpezlivosť je jedným z variantov pokory

V jednom zo svojich listov do Závažnej Poruby Milan Rúfus napísal: „Kedykoľvek a čokoľvek z môjho diela môžete uverejniť v Porubských novinách.“ Stalo sa, že medzi pozostalosťou po Milanovi Rúfusi natrafila v novembri 2021 manželka Magda na vzácný mesačník: Serafinov svet 11/96, kde na s. 20 - 23 je uverejnený tento rozhovor. Text rozhovoru ochotne poskytla Porubským novinám, aby dokreslil myslenie a postoje básnika k životu. Od uverejnenia už uplynulo 25 rokov, no máme pocit, že je to správa o čase, ktorý žijeme teraz. Serafinov svet je nábožensko – poučný časopis. Vychádzal aj ako samizdat pod názvom Pokoj a dobro.

Vaše verše charakterizuje zvláštny nežný jemnosť, a pritom nestrácajú zmysel pre realitu. Avšak sama realita býva priveľmi studená, a lacné snívanie zasa vzdialené od reality. Kam chodíte čerpať inšpiráciu vy?

Všetko, čo je súčasťou stvoreného, je aj súčasťou básne. Ona sama je tiež súčasťou stvoreného, tak ako človek a všetky jeho veci. Po báseň sa teda chodí do skutočnosti, ako sa na huby chodí do lesa. Bývali a budú v umení smery, ktoré si počínajú, ako keby sa ich skutočnosť netýkala. Ale nakoniec sa vždy ukázalo a ukáže, že išlo len o inú, komplikovanejšiu a menej priamočiaru travestiu skutočného.

Umenie mimo skutočnosti neexistuje. Je tu však jedna nepodkupná podmienka. Skutočnosť sa otvorí, vydá svoju čiernu skrunku tajomstva len tomu, kto ju miluje. Teda aj tu, v básni, kľúčom, ktorý to otvára, je láska. Starý, a často citovaný výrok veľikána L.N.Tolstého „ak môžete nepísať, nepíšte“, treba čítať takto: ak na vás život nedolieha tak, že o tom musíte písať, radšej nepíšte. Bol som vášnivý hubár, ale nie vždy som našiel, aj keď som vedel, kde huby rastú. No bol som trpezlivý a trpezlivosť je jedným z variantov pokory.

Ste jedným z básnikov, ktorí po nežnej revolúcii dokázali preklenúť akúsi zábranu a predstaviť vo svojej poézii vzťah k Bohu. Alebo sa táto črta u vás objavila už skôr?

Takáto, ako ste povedali, črta sa nemôže viazať na jeden štátny prevrat. Ani na nijaký dátum z historického kalendára. Je to vec vnútorného kalendára, alebo toho, ktorému už starí Rimania hovorili curriculum vitae.

V tomto kalendári sa to u mňa začalo už dávno. Moje *Modlitbičky* nie sú ničím iným, ako nepretržitým svedectvom o mojom detstve. V ničom som tam neštylizoval, len som spomínal. A spomínal som s istou úľavou, že toto svedectvo konečne môžem naplno vysloviť. Nesmierne si cením výrok veľkého básnika „a hoci som občas mával videnie bez zjavenia, bol som taký verný, až som sa stal svedkom“. To je najvyššia méta, akú môže dosiahnuť. Báseň je totiž svedkom v procese bytia.

Čo má byť, je hneď – hovorí príslovie. Aj u mňa to bolo hneď. Osemdesiaty deviaty rok neznamenal nič viac (ale tiež nič menej) ako možnosť vysloviť naplno to, čo som predtým hovoril v zámlkách.

• Milan Rúfus: „Čas všetko pokrýl pokojom.“
Foto: René Miko

Zvláštne miesto vo vašej poézii majú deti. Čím vás oslovujú?

Celkom určite to nepoviem ani múdrejšie ani krajšie, ako to povedal Kristus. Napísal som o tom do *Modlitbičiek* báseň a volá sa *Deti*. Uverejnite ju ako odpoveď na túto vašu otázku. Alebo si ju z tej knižočky len ticho prečítajte. Nechám to na vás.

Deti

- Pýtali sa Ho:

„Kto je podľa Teba najväčší v nebeskom kráľovstve?“
Dal priviesť dieťa.

A postavil ho medzi nich a riekol:

„Hovorím vám, dokiaľ sa nepremeníte a nebudete ako deti, nevojдете do nebeského kráľovstva.“
Čo tu báseň?

Tu ktosi prešiel pred ňou,
vzal jej slovo
a položil ho ku pokornej pravde
presne tak blízko
ako ku kráse.

• December 2008, Cikkerov dom, Bratislava - Otec Milan, dcéra Zuzka, manželka Magda. Básnik s rodinou sa posledný raz objavil na verejnosti, aby osobne prevzal Zlatý rad Medzinárodného fóra 21. storočia Crane Summit za poéziu. Prezident republiky udelil Milanovi Rúfusi Pribinov kríž I. triedy.

*A báseň volá domov svoje dcéry.
A ukryje sa do myšacej dierky.
Netrúfa si a mlčí v úžase.*

Hovorí sa, že z plnosti srdca hovoria ústa. Každý človek má svoju životnú filozofiu, z ktorej sa odvíja všetko jeho myslenie a konanie. Z čoho sa odvíja váš životný postoj?

Už som to riekol v odpovedi na vašu druhú otázku. Chcel by som len doložiť, že to vo svojej podstate nie je u mňa limitované nejakou konkrétnou cirkevnou interpretáciou. Boh je len jeden. Aj Kristus bol a je len jeden.

Mojím chrámom je ten, ktorý vystaval Boh. („Jak krásne zbudoval si dom svoj, veľký Bože!“ – Hviezdoslav).

Mojou spovednicou je báseň. A uisťujem vás, že v tomto postoji nie je ani kvapôčka pýchy. Skôr sa trochu hanbím za čosi, čo som nekonal a mal konať, alebo konal a nemal konať.

Žijeme v dobe (a možno to platí o každej dobe), keď mnohí, aj mladí ľudia, uvažujú, či má zmysel žiť. Vy ste sa vo svojom doterajšom živote iste stretli s nejakým sklamaním a bolesťou. Keď teraz s odstupom hodnotíte svoj doterajší život: oplátilo sa narodiť? Čo dalo vášmu životu hodnotu?

Múdri a čestní ľudia dary nevracajú. To len Antonín Novotný svojho času vrátil dar, ktorý mu (čert ho vie, za čo) dávali v Matici slovenskej. A v plnej nahote sa ukázalo, aké je to tristné a nevukčné vrátiť dar.

A život je dar a netreba ho vracieť. Goethovské utrpenie mladého Werthera ide však nielen na úkor spoločenstva, ale je aj symptomatickým javom mladučkého dospievania. Mladí ľudia sa mi zdajú dnes psychicky ešte labilnejší než ich predchodcovia, bývajú ďalej od pokory a bližšie k hnevu. Je to vec doby a celkového stavu ľudstva.

Niekedy bývajú dary dosť ťažké a je potrebná vnútorná sila na ich unesenie. Aj napriek tomu – sú to dary.

Áno, život je dar. Niekedy taký ťažký, že smrť, ktorá je jeho súčasťou, tiež sa javí ako dar. Ona tým darom aj je. Avšak netreba jej prikazovať, kedy má prísť. Vie to lepšie ako my.

Čo dalo hodnotu tomu môjmu životu, pýtate sa. Nežil som podľa nôt. Ktosi na mne hral, ktosi ma stále skúšal. Vedel som o ňom, ale nikdy som Ho nevidel. A neviem ani to, či som obstál, či som vedel vydať čistý tón.

Vzhľadom k prírode, záľubou v čistej jednoduchosti a nenáročnej malosti, prenikaním do sveta prostoty, tým sú vaše verše blízke svetu Františka z Assisi. Stretli ste sa už s touto hviezdou?

Tú hviezdu nie je možné nevidieť. Je viditeľná voľným okom. Nezabúdajte, že som už dosť starý a prvých dvadsať rokov života som žil v čase, keď nikto nikomu nič nezatajoval, nikto nič neprikryval a na všetko, čo malo hodnotu, bolo vidieť. Aj literárne kreácie tohto princípu mi boli dávno známe. Napríklad básnik Francis Jammes.

Alebo bližšie geograficky raný Wolker. Prvá báseň jeho prvej knižky je jednoznačne františkánska.

„Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě.
Chlapečku bosý,
nebe dlaň o tebe opřelo si kapičku rosy
aby nespadlo.“

Bosý svátec z Assisi kráča ľudskou kultúrou už celé stáročia. Je možné obísť ho. Ale nie je možné nestretnúť sa s ním.

Ekumenický kongres cirkvi sveta sa konal v Assisi. Vôbec nie náhodou. Schopnosť komunikovať s inými predpokladá vlastniť práve pokoru. Aj ľudské veci sa dnes vyvíjajú tak, že ak si jednotlivé spoločnosti túto vlastnosť neosvoja, živočíšny druh homo sapiens sa vlastnoručne zlikviduje. Posolstvo muža z Assisi má dnes priam osudovú dimenziu.

Ste evanjelik. Vaše verše, aj tie, v ktorých sa spomína Boh, sú však obľúbené u ľudí všetkých vyznaní. Čo je tým kľúčom, ktorý dokáže odomykať tak beznádejne zamknuté vzťahy?

Opakujem ešte raz: Kristus bol a je iba jeden. A povýšiť prostriedky, ktorými ho zvestujeme, nad podstatu jeho učenia, nie je ničím iným, ako určitým druhom krízy. Z dejín umení viem, že tam, kde sa prostriedok zobrazovania stal sám sebe účelom, umenie slablo. Vyfaulovalo sa zo spoločenstva. Keď sa z lásky stane ars amandi, láska odíde.

Deliaca čiara dnes neprechádza medzi jednotlivými variantami kresťanstva. Nemilosrdne prechádza medzi vierou a ateizmom. A v súčasných dejinách ešte nemilosrdnejšie medzi kresťanstvom a islamom. Pritom kresťanstvo, zasiahnuté náhlým blahobytom, redne a rozsýpa sa, zatiaľ čo islam drží ako žula. Vo veľkých historických stretoch obyčajne vyhrávali tí, ktorí mali pod a za sebou pevnejší mýtus. Takto porazilo kresťanstvo pohanský svet. Ale presne tak by mohlo byť porazené aj ono, keby opustilo seba. Veď starí Rimania ten svoj pohanský mýtus už nebrali vážne, tiež zastihnutí dobyvatelským blahobytom.

Nemôžeme si jednoducho dovoliť nijaké beznádejne uzamknuté vzťahy medzi sebou. Nemôžeme byť sami „naši“ a „nie naši“. Alebo budeme spoločenstvom, alebo možno nebudeme vôbec. Princíp „naši a nie naši“ prenechajme futbalu, aj keď i tam sa už na tom princípe demolujú štadióny.

Náš časopis čítajú zväčša ľudia, ktorým je blízky svet Františka z Assisi: svet jednoduchej prostoty, svet úcty, obdivu a pokory, svet návratom márnотratných synov a otcových objatí. Čo by ste im chceli odkázať?

Že máme rovnakú krvnú skupinu. A že, keby sme to potrebovali, môžeme si navzájom darovať krv.

Krv, ktorá sa ešte stále „za vás vylieva“.
A má na to stále viac dôvodov.

1996, Juraj Mrocek

Veľký dar

Sú v živote situácie, v ktorých žasneme. Keď napríklad na koncerte zhudobnených básní v slovenskej komunite v Nowej Biale (Poľsko) príde k Soni Jany malé dievčatko a chce si s ňou zarecitovať Modlitbičky. Alebo návštevník Domu Milana Rúfusa (ďalej len DMR) takmer pri každom exponáte recituje Majstrovu báseň. Na otázku, či je literát, odpovie, že nie, že lieči ľudí inak než umením, že je chirurg. Nevie, či si v behu všedných dní uvedomujeme, keďže sme ako rodisko trojnásobného laureáta Nobelovej ceny dostali veľký dar. Možnosť vytvoriť priestor pre liečenie duše človeka v súčasnej odludštenej dobe.

Trinásť rokov DMR

Sme rôzni. Jeden potrebuje futbal, iný hokej, ďalší film či divadlo. Je aj nemálo tých, ktorí potrebujú slovo s hĺbkou, akú mu vie dať len báseň. Tí prichádzajú do DMR ako do svätyne. Závažná Poruba sa vie a chce postarať o svojich hostí. Dôkazom sú niekoľkokomesačné úpravy v tomto stánku kultúry – úpravy, ktoré už boli nevyhnutné. Nedá sa trinásť rokov hrať kvalitný futbal v starých kopačkách. V DMR sme práve toľko oslávili. Stmavli steny, nahromadilo sa množstvo exponátov rôznej kvality, zmenili sa názory na formy prezentácie expozície – bolo potrebné posunúť v čase predstavu Majstra – aby bolo zrejme, že je to dom rodičov – jeho hniezdo. Z obrazov teda naďalej hľadajú aj mlčiaci a premýšľajúci otec, aj mama v typickej situácii pri šijačom stoji.

Kútik sestry Olgy

Nedávno pribudol aj kútik sestry Olgy, ktorá napriek výraznému tieňu brata, bola významnou postavou slovenskej rozhlasovej a televíznej tvorby. Neodmysliteľnou súčasťou sú aj fotografie Zuzanky, anjela bez krídel, ako ju otec nazval a Petra, dedička rodu po praslici. K 90. výročiu

Miesto pre liečenie duše umením

Inovácia expozície

Dom, v ktorom básnik Milan Rúfus a jeho sestra Olga, známa režisérka, vyrastali, získala obec Závažná Poruba do svojho vlastníctva po smrti matky Zuzany Rúfusovej.

nedožitých narodenín venovala manželka Magda kolekciu fotografií rodiny. Zatiaľ sme z pochopiteľných dôvodov súčasnosti neprístupnili verejnosti dokumenty, ktoré ako pozostalosť po mame venovala Občianskemu združeniu Naveky závažná dcéra Dáša. Po odbornom spracovaní Dankou Fiačanovou budú pripravené pre archív DMR.

Nové formy prezentácie

Nový prehrávač umožní doplniť vizuálny zážitok sluchovým. Najčastejší návštevníci školáci sa potešia interaktívnemu projektoru, ktorý je darom Slovensko-francúzskej asociácie. Jej aktívnych predstaviteľov manželov Maňákovcov si iste pamätajú starší členovia folklórnej skupiny, ktorí sa pred rokmi Slovenských dní v Paríži zúčastnili. Originál obrazu Lubomíra Rapoša Pieseň o svieci, ako aj ručne vyšíta Modlitba za Slovensko vyniknú na novej snehobielej maľovke. Atmosféru obľúbených stretnutí na pôjde určite znásobí elektrický krb a nová podlaha. Bannery v exteriéri (plot, záhrada) umožnia zmysluplnosť čakania v prípade väčších skupín, alebo čakania na lektora.

Čo dodať?

Úprimné poďakovanie všetkým, ktorí k zmenám v DMR prispeli: obci ako investorovi, firmám, členkám Jednoty dôchodcov, členkám OZ Naveky závažná, spolupracujúcim pracovníkom múzeí a grafického štúdia. Vďaka patrí aj tým, ktorí finančne, materiálne alebo brigádnicke reagovali na výzvu na webovej stránke DMR. Táto možnosť je naďalej otvorená. Oni všetci pomohli naplniť myšlienku z titulky: *Liečiť umením básne.*

Soňa Barániová

OKIENKO MŠ

Aj najmladší dokázali, že sú športovci

Už tradične každý rok sa v septembri uskutočňuje beh okolo Poludnice na počesť Kubovčika. Je potešiteľné, že do súťaže sa zapájajú čoraz mladší pretekári. V tomto roku sa zapojilo aj niekoľko škôlkárov. Ninka Bukasová, Miško Král, Tomáško Piatka, Barborka Rúfusová. Traja medailisti priniesli svoje ocenenie ukázať aj kamarátom v materskej škole. Sú určite vzorom aj inšpiráciou pre budúce roky.

Deň zdravej výživy

Jeseň prináša na naše stoly aj odmeny zo záhrady. Žiaľ, v dnešnej upnanej dobe málokedy myslíme na také dobroty ako sú doma vyrobené šaláty. Tety kuchárky zo školskej kuchyne nám však pripravili prekvapenie. Jedného dňa čakal na deti takýto krásny stôl. A čo na ňom? Mohli ochutnávať nielen dospelí, ale hlavne deti.

A čo na ňom? Mohli ochutnávať nielen dospelí, ale hlavne deti.

Deti sa inšpirovali krásnou ozdobou

Takúto krásnu tortu vyrobenú z perníkového cesta a zdobenú cukrovou polevou daroval spolužiakom

na konci školského roka žiačik Danko Štesko. No zjedzte takú nádheru. Poďakovanie od detí a celého kolektívu zamestnancov materskej školy.

Tvoriví predškoláci

Hra a vzdelávanie v predškolskom veku idú ruka v ruke.

Aj práca formuje človeka

Jesenné obdobie prináša s ním spojené povinnosti. Zbieranie úrody, zametanie chodníkov, zhrabávanie suchého lístia. Sú to práce, ktoré nielenže zvelaďujú naše prostredie, ale aj rozhybu celé telo a navyše formujú vlastnosti. Zvlášť tých najmladších.

V zdravom tele zdravý duch

Aj v tomto školskom roku deti pravidelne pokračujú v pohybových aktivitách zameraných na rozvoj psychomotoriky a pohotovosti s Kids Fit Academy. Síce v obmedzenom režime a v malých skupinkách, ale predsa. Tréner si však všima aj iné schopnosti detí. Veď pri cvičení v skupinách je dôležitá sústredenosť, disciplína aj presné plnenie zadanej úlohy. A motivácia? Nová školská taška. Pozrite, koľko radosti priniesla.

COVID úradoval...

S príchodom Sviatku všetkých zosnulých sú spojené aj rôzne tradície. Jednou z nich je aj lampiónový sprievod detí. V tomto roku však radosť prerušil výskyt vírusu COVID-19. Deti sa tešili, veď doma mali pripravené lampióny a masky. O to väčšie sklamanie zažívali. Ale všetko sa dá vyriešiť. Síce bez svetielok a lampiónov, ale v maskách.

Listová fujavica. Najväčšiu radosť z jesene majú deti.

Pripravila Alena Guráňová

Naša materská škola dnes

S výstavbou tejto budovy sa začalo v roku 1968 v akcii "Z". Majstrom na stavbe bol Peter Broska, stavebný dozor robil člen rady MNV Vladimír Broska. Miestny národný výbor využil ochotu a usilovnosť porubských stavebných odborníkov, rodičov a ostatných občanov. Pracovali bez nároku na odmenu. Brigádnikov zaisťovali Alžbeta Pirohová a Anna Polomská, učiteľky MŠ. Akcia bola úspešná a 1. septembra 1972 bola škola slávnostne otvorená. V budove sú dve učebne, dve spálne, šatne, sociálne zariadenia, školská kuchyňa a jedáleň. V roku 2022 si pripomenieme 50. výročie uvedenia školy do prevádzky. Prvou riaditeľkou v novej budove bola Jana Benkovičová. Potom: Ema Brošková, Lýdia Jambričová, Elena Mikulášová a Katarína Jambričová. –dm-

• Ilustrácia Dr. Vlasta Šiarníková

Anjeličky k nám prileteli v náručí detí

Aj v tomto uponáhlanom čase sú ľudia, ktorí myslia aj na ostatných a chcú ich aspoň maličkosťou potešiť. Pani učiteľky spolu s deťmi z MŠ v Závažnej Porube vyrobili krásneho anjela, ktorý priniesol našim seniorom na svojich krídlach aj maškrtu. Anjel teraz zdobí našu jedáleň a spríjemňuje nám posedenie v nej. Ďakujeme, že ste na nás nezabudli a potešili našu dušičku.

Petra Mišíková, DSS

• Deti MŠ - Ninka B., Miško K. a Tomáško P.

*Anjeličku, môj strážničku,
unesieš ma na maličku
ako kvapku rosy.*

*Opatruj moju dušičku.
Opatruj, ty deťom blízky,
zlietni ku mne do kolisky,
ja ťa o to prosím.*

Milan Rúfus

• Čertíci v materskej škole varia čertovskú polievocku, foto Danka Čupková

• Družinu Mikuláša očami detí nakreslili Ninka Bukasová a Sofia Uhliaríková - predškoláčky.

Deň materských škôl na Slovensku

Tento významný deň neplatí len pre materské školy, ale aj pre náš štát. Bude organizovať každoročne 4. novembra.

Významným medzníkom v dejinách predškolskej pedagogiky na Slovensku sa stal dátum 4. november 1829. V tento deň vznikla a bola založená v Banskej Bystrici prvá detská opatrovňa na území Slovenska. Jej zakladateľkou bola grófka Mária Terézia Brunswická. Česť a vďaka patrí tejto grófke za to, že vystihla špecifikum didaktiky materskej školy už v jej počiatkoch: „Tieto malé deti tak vyučujú, že ani nevedia, že sa učili, a celý čas trávajú tak, že si myslia, že sa len hrali.“

Ďalším dôležitým medzníkom v slovenskom inštitucionálnom predprimárnom vzdelávaní bolo schválenie zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým bola materská škola zaradená do sústavy škôl, aj keď jej absolvovanie nie je zo zákona povinné.

Jedným z kľúčových dôvodov prečo podporiť myšlienku Dňa materských škôl na Slovensku je podpora Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (OMEP) a jej jednotlivých členských štátov. V našom širšom regióne najmä Poľského OMEP, ktorému Poľský parlament schválil v roku 2013 Národný Deň materských škôl (predškolského vzdelávania).

Tieto tri významné medzníky podnietili SV OMEP k myšlienke zvýrazniť význam, poslanie a opodstatnenosť materských škôl na Slovensku organizovaním celonárodných aj lokálnych, organizovaných, ale aj spontánnych aktivít, ktoré by materské školy, zriaďovatelia, rôzne inštitúcie a organizácie realizovali v priebehu jedného mesiaca od 5. októbra (deň prijatia Charty učiteľa je považovaný za Medzinárodný deň učiteľov) do 4. novembra (deň založenia I. detskej opatrovne na Slovensku) ako **Deň materských škôl na Slovensku**.

PaedDr. Monika Miňová, PhD.
predsedníčka SV OMEP

ŠKOLSKÉ ZRKADIELKO

Autorská práca žiakov

Veselá pieseň

- Zalúbil sa dubák do hubárky,
mali spolu deti muchotrávky.
//: A ty malá vžadu prečo kričíš?
Mám na sebe malé biele myši. ://
- Zalúbil sa Jumpie do mačičky,
odišiel z domu bez rozlúčky.
//: Tomi stále plače bez prestávky,
nechutia mu ani dobré hrianky. ://

Nezmysly

Pýta sa jeden rak,
ako sa má vták?
Vták povedal kvak,
a bude to tak.

Kamoš obor

Kamoš obor má veľké uši,
ale aj tak mu to sluší.
Je to dobrý kamarát,
preto ho má každý rád.

Katarínka Kroulíková, 4. roč.

Kamoš obor

Kamoš obor fúka sny,
deťom do perín.
Aj on má veľký sen
a viac Vám nepoviem.

Laura Haladějová, 4. roč.

Myši

Sme malé myši,
schované sme v skrýši.
Je to pre nás svetové,
keď nájdeme jedlo hotové.

Julka Feniková, 4. roč.

PRÍBEHY NA VYBRANÉ A PRÍBUZNÉ SLOVÁ PO „M“

Je večer, **umývam** si vlasy. V kúpeľni som sama, teda **myslím** si to. **Omyl!** Nie som tu jediná. Z rohu na mňa zazerá najhorší **hmyz** aký poznám, Križiak obyčajný. Zahmlilo sa mi pred očami. **Myslou** mi prebehla **myšlienka**. Zabiť ho? Idem na to! Vezmem do rúk **mydlo**, zamierim a už už by som ho aj trafila, keby sa mi **mydlo nevyšmyklo**. „Bodaj **by** ho!“ **pomyslím** si. **Šmykom** vyletím z kúpeľne, zavriem dvere a zamknem zámok. Na tento zážitok nikdy nezabudnem.

Julka Feniková, 4. roč.

V okrese **Myjava** je **priemysel**, kde žije **myš**. Včera sa zasekla v **priesmyku** a musela sa **umyt mydlom**. Keď išla cez most musela platiť **mýto**. **Pomýlila** si **mydlo** s koláčom a musela ísť do ošetrovne pri **priemysle**, ktorý vyrába **umývadlá**. Cez cestu sa **šmykla** a padla na **hmyz**. Po ošetrení si **vyžmykala** bielizeň a išla sa pozrieť na **Mys** dobrej nádeje. Nakoniec **vymyslela** smyk bielizne.

Miško Makovič, 4. roč.

Malá **myš** býva v **Myjave**. Volá sa Mija **Nezmyselná**. Majú deti, ktoré sú **myšatá**. Volajú sa Milán a Vanesa. Toto bol príbeh o rodine **Nezmyselných** a ich **myši** z **Myjavy**.

Mišo Marcinčin, 4. roč.

Malá **myška** bývala v meste **Myjava**. Všetci ju mali radi okrem otravného **hmyzu**. **Hmyz myške** lietal **úmyselne** okolo hlavy. Keď si **myška** išla **umyt** ruky do **umývadla** zakopla a **šmykla** sa na rozliatej vode. **Myšku** to veľmi bolelo, tak zašla do **priemyselnej** továrne, kde sa vyrábali leukoplasty. **Myška** si jeden uchmatla, zalepila si ranu a snažila sa utiecť preč, lebo si ju všimol riaditeľ **priemyselnej** továrne. Dobešla domov a rýchlo **pozamykala** dvere. **Myslela** si, že je všetko v poriadku. Ráno svoj **omyl** napravila a za leukoplast zaplatila.

Laura Haladějová, 4. roč.

Jedna **myš** prešla cez **mýtnu** bránu. Brána viedla priam do **priesmyku**. Tam pracovala jej kamarátka Miška. **Priemysel** bol v Košiciach a bývali v **Myjave**. Čakala ich dlhá cesta. Išli cez **priesmyk** a cez **mys**. Našli aj syr, ktorý hneď zjedli.

Adam Niňaj, 4. roč.

Príbeh o myške

Naša kamarátka **myška** sa nerada **umývala mydlom**. Ale za to sa veľmi rada **šmykala** na **šmykačke**. Jeden deň vybehla na **mys** a **myslela** si, že je v **Myjave**. **Zmýlila** sa však. Naokolo bol len **hmyz**. **Hmýril** sa okolo **myšky** tak dlho, až nakoniec

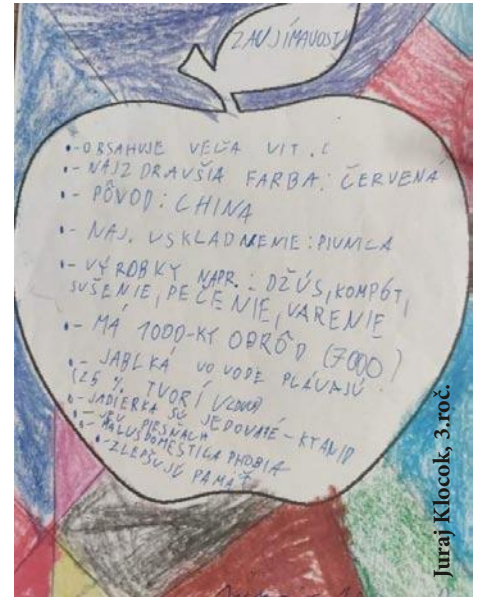
súhlasila a zobrala ho cez **priesmyk** ku **priemyselnému smyku**. A **my**, jej kamaráti, sme museli zaplatiť **mýto**.

Paťo Maro, 4. roč.

Príbeh o namyslenej myši

Namyslená myš bývala v **Myjave** v starej **žmykačke**, odkiaľ sa rada **šmykala**. Raz sa **pomýlila**, prestala **myslieť** a spadla do blata. **My** sme jej kúpili **mydlo** a musela sa **umyt**. Bola taká čistá až ju v **priesmyku** zožral **hmyz**.

Vaneska Vadovická, 4. roč.

Jablčko

Moje jablčko
vonia sladučko.
Urobím z neho džem,
skôr ako ho zjem.
Katarínka Kroulíková, 4. roč.

Jablčko

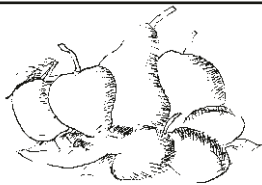
Je jeden domček,
pri domčeku stromček.
Na stromčeku jablčko,
vyzerá dosť sladučko.
Z jablčka bude šľava,
aby si bola zdravá.
Julka Feniková, 4. roč.

O jablčku

Bolo raz jedno jablčko,
sedelo na polici sladučko.
Urobím si z neho džem,
a hneď do aj zjem.
Bolo raz jedno jablčko,
čo už nesedelo na polici sladučko.
Laura Haladějová, 4. roč.

Jablčko

Pri domčeku, pri stromčeku
leží krásne jablčko a vyzerá sladučko.
Urobím z neho džem,
nech ho zjem.
Urobím z neho koláčik a
nazvem ho miláčik.
Miško Makovič, 4. roč.

Jablkový koláč

V jeseni sa píšú básne.
Pri domčeku je stromček a
v domčeku je pivnica a polica.

Na polici jablčko,
sedí krásne sladučko.

Upečiem si koláčik,
čo bude môj miláčik.

Adam Niňaj, 4. roč.

Jablčko

Sladučné jablčko pod stromčekom mám.

Upečiem koláč, urobím štavu,
alebo deťom ho dám?

Nie, do bruška ho dám!

Vaneska Vadovická, 4.roč.

Sladké jablčko

Bolo raz jedno jablčko,
chutilo veľmi sladučko.

Strynka sa pýta: „Kde je to jablčko?“

Chutilo ako koláčik,
zahrala som mu na sláčik.

Mišo Marcinič, 4. roč.

+ + +

HÁDANKY NA VYBRANÉ SLOVÁ

„Vo vode pláva, ústa otvára, no zvuk nevydáva!“ „Čo je to?“ (ryba)

„Jeseň je ten čas, keď ho vezmeš do rúk zas. Pri záhradných prácach, robota s ním sa vypláca. No treba využiť svoje sily, lebo sám v záhrade neurobí žiadne divy.“ „Čo je to?“ (rýľ)

Julka Feniková, 4. roč.

V záhrade pomáha, zeminu prehrabáva a od hlíny je špinavý. Čo to je? (rýľ)

Adam Niňaj, 4. roč.

Kúpele už zanikli a vodičky pretiekli.

Všade plno fliaš a ani trochu žiab.

Čo je to? (Korytnica)

Katarínka Kroulíková, 4. roč.

Mačkovitá šelma, plaché zviera,
nenájdete ho v meste, ale v prírode.

Čo to je? (rys)

Miško Makovič, 4. roč.

Z čoho sa vyrába rizoto? (ryža)

Robka Bukovinská, 4. roč.

Tvrдый pancier je jej dom. No aj s ním vie dobre plávať. Čo je to? (Korytnačka)

Paťo Maro, 4. roč.

Má to krátky chvost, krátke nohy, má pancier a žije v močiaroch. Čo je to? (korytnačka)

Milko Hutka, 4. roč.

Vytvárame príbeh zo slov

Darinka, Roman a Elenka sa hrajú na ihrisku. Ich maminka je učiteľka a ocko vojak. Na ihrisku stretli jeleňa. Išiel do ku-

kurice. Na desiatu mali jahodový jogurt. Na obed išli ku starej mame. Upekla im palacinky s džemom. Na záhrade má farebné tulipány. Deti si na záhrade odtrhli jablká. Po dobrom obede si išli pozrieť časopis Šikovníček. Večer si ľahli do teplých perín.

žiaci 2. ročníka

Prečo mám rád svoju rodinu?

(napísali žiaci 3. ročníka)

Moja rodina je milá, dobrá a máme sa radi. Všetci sa ochraňujeme. Som rád, že sme všetci zdraví a šťastní.

Tomáško Kováč

Rodičia ma podporujú vo všetkých veciach, ktoré chcem robiť. Pri rodičoch sa cítim bezpečne. Mamina mi dala život. Rodina mi dôveruje a ja dôverujem rodine. V našej rodine prevláda láska.

Adamko Pavel Kováč

Moja rodina ma chráni a nikdy ju za nič nevymením. Mám ju rada, keď som s nimi, nemám sa čoho báť.

Aňa Jambrichová

Starajú sa, pomáhajú. Vozia ma do školy, hrajú sa so mnou. Dávajú mi jedlo.

Adamko Vretenár

Moju rodinu mám rád, lebo ma podporuje, lebo ma má rada, lebo mi pomáha, lebo si nič netajíme, lebo sa rád vraciam domov.

Marco Hromulák

Naša rodina je malá a zároveň veľká. My traja oco, mama a ja. Mám tri sesternice, ktoré sú dospelé. Ešte mám dvoch bratrancov a jednu sesternicu.

Matko Broska

Moja rodina sa skladá zo štyroch členov: ocino Vladimír, mamina Zuzana, sestra Sofia a ja Simonka. Bývame v Závažnej Porube v rodinnom dome. Som rada, že žijem v tejto rodine. Moju rodinu milujem najviac na svete.

Simonka Dudová

Moja rodina:

Timea: môžem si u nej pozrieť telku.

Silvia: môžem pozeráť v jej izbe veľa filmov. Mamina: varí nám obed, pomáha mi s úlohami.

Ocino: zaisťí, aby nám bolo teplo a pomáha mi s angličtinou.

Tobík Petričko

Svoju rodinu mám rád preto, že bez nej by som nežil. A ešte, že sa o mňa stará a je na mňa milá, a veľakrát sa so mnou hrá.

Dominik Száráz

Svoju rodinu mám rád, preto lebo ma má rada. Trávime spolu čas. Veľa sa smežeme.

Jurko Klocok

Regionálna výchova

Počas hodín regionálnej výchovy sa žiaci druhého ročníka oboznámili s technikou modrotlaču a navštívili obecný úrad, kde ich pán starosta oboznámil s jeho prácou, a urobil exkurziu celého úradu. Prváci sa na hodine regionálnej výchovy zahrali na návrhárov.

Vytvorili papierové, ľudové kroje pre dievčatá a chlapcov podľa rozprávania pani učiteľky. Taktiež mali možnosť, obliecť sa do tradičných detských ľudových krojov. Všetky ročníky sa zúčastnili výstavy fotiek s názvom Premeny. Mnohí žiaci na fotografiách spoznali svojich predkov, blízkych členov rodiny alebo rodinných priateľov.

telov. Zaujímavé bolo vidieť zábery ulíc a domov kedysi a dnes, ako aj fotografiu vojaka, ktorý napísal na druhú stranu odkaz pre svojich najmilších. Ďakujeme za príležitosť vrátiť sa v čase prostredníctvom fotografií, ako aj pútavému výkladu pani Magdy Ilanovskej.

Súťaž

Tento rok sa Základná škola zapojila do súťaže remeselnej tvorivosti detí a mládeže, ktorú organizovalo Úľuv. Súťaž reprezentovala tradičné remeslá. Zapojilo sa 10 žiakov prácami, ktoré boli vytvorené technikou plstenia. Získali sme 2-krát 2. miesto za plstenú kabelku (Vaneska Vadovická) a plstenú rybu (Janko Nahálka) a 2-krát čestné uznanie (Julka Feniková, Amy Hlušáková). Víťazom gratulujeme

a prajeme veľa inšpirácie aj v tomto školskom roku. Dňa 21. októbra 2021 boli výrobky vystavené na výstave v Košiciach a žiaci budú ocenení diplomami.

V októbri sa žiaci našej školy zapojili do Jazykového WocaBee šampionátu. Jedná sa o tretí ročník súťaže v učení slovíčok cudzieho jazyka, v ktorom medzi sebou súperia študenti všetkých cudzích jazykov od základných škôl až po gymnáziá, a to nielen na Slovensku, ale aj v susednej Českej republike.

Šampionát prebieha výhradne online, v inovatívnej aplikácii na učenie cudzích slovíčok s názvom WocaBee. Celkovo sa do súťaže zapojilo takmer 60 000 žiakov. V našom okrese sa najusilovnejšími žiakmi stali žiaci našej školy. Prvé miesto získali žiaci 4. ročníka. Aj druhé miesto získali žiaci našej školy. Žiaci tretieho ročníka, pod vedením pani učiteľky Olgy Dzurovej.

Výstava zeleniny

Jesennú atmosféru priniesol do školy aj pán Broska s výstavou zeleniny. Žiaci poznávali jednotlivé druhy koreňovej zeleniny, ako napr: kvaka, cvikla, reďkovka, paštrnák, zemiak, repu, mrkvu, kaleráb. Mohli si z vysušených fazuľových strukov na palici vylúskat fazuľu. Nazrieť do makovic, čo sa v nich skrýva. A prostredníctvom klasov pšenice, raže, či ovsu si povedať, z čoho sa vyrába múka. ĎAKUJEME ☺

Deň jablka

21. október

Jablčka si takýto deň určite zaslúžia, pretože patria medzi najzdravšie druhy ovocia. Povzbudzujú nervový systém, minerálmi a vitamínmi posilňujú organizmus, majú protizápalové, mikrobiologické a krvotvorné účinky. Ani my sme nezostali k tomuto dňu ľahostajní a venovali sme sa zdravej výžive celý týždeň. Hlavným cieľom tejto každoročnej, krásnej, zdravej a jesennej akcie bolo nenásilným a hravým spôsobom podporiť u detí konzumáciu ovocia, čím sme sa snažili zároveň plniť i niektoré z úloh Národného programu prevencie obezity pre deti.

Počas celého týždňa prebiehalo niekoľko súťaží. Žiaci vyrábali postavičky z jablka, nosili najväčšie a najmenšie jablčka a aj najligotavejšie. Súťažilo sa aj o to, kto počas týždňa zje čo najviac jablčok. Deti tak vyrábali, jedli, pili ... Téma jablčka sa preniesla aj do vyučovania, kde žiaci tvorili básničky, dopĺňali pracovné listy, či počítali jablčkové príklady. Na hodinách výtvarnej výchovy vyrábali nádherné výrobky, a ďalej vo vytváraní pokračovali aj s pani vychovateľkami v ŠKD. Na pracovnom vyučovaní si odštavili štavu z jablka a na krúžku Zdravý životný štýl pripravili ovocný šalát.

Ďakujeme veľmi pekne pánovi Broskovi, ktorý nám vytvoril krásnu výstavu jablčkových rôznych druhov s popisom a taktiež rodičom, ktorí počas celého týždňa napiekli množstvo veľmi chutných koláčikov, ktoré deti s chuťou jedli cez prestávky.

Dúfajme, že aj po tomto zdravom jablčkovom týždni budeme o kúsok zdravší:-)

Pani jeseň

*Už je jeseň, lístie padá,
po tom lístí behám rada.
Pritom zbieram sladké plody,
v zime budú do pohody
Aj zvieratká ako my,
chystajú si zásoby*

Staroba sa nás týka. Je prirodzenou súčasťou nášho života. A preto sme si aj my v ŠKD uctili našich obyvateľov v DSS v mesiaci október, pri príležitosti „ÚCTY K STARŠÍM“. Žiaci vyrobili rôzne jesenné dekorácie a krížovky a spolu s pani vychovateľkami to odovzdali pracovníčkam DSS v Závažnej Porube.

Projekty v škole

Dňa 21. 10. 2021 sa na našej škole začal realizovať projekt Zdravý chrbátik.

Projekt Zdravý chrbátik je celoslovenský projekt, ktorý organizuje OZ Za zdravší život. Projekt je pod záštitou Ministerstva školstva a financovaný Národným športovým centrom. Odborným garantom projektu je pán doc. MUDr. Robert Rusnák, PhD., ktorý je prednostom Neurochirurgickej kliniky ÚVN v Ružomberku a predsedom OZ Za zdravší život.

Hlavným cieľom projektu je predchádzať deformitám chrbtice a chybnému držaniu tela u detí. Projekt je zameraný na žiakov prvého stupňa základných škôl a deti v predškolskom veku. Cvičenia sa budú pravidelne realizovať na hodinách telesnej výchovy v treťom a štvrtom ročníku každé dva týždne.

Medzinárodný deň bez fajčenia

21. november

V rámci protidrogovej výchovy si žiaci ZŠ pripomenuli tento deň, ktorý je venovaný prevencii, zvýšeniu informovanosti o cigaretách, o ich negatívnom vplyve na organizmus. Deti tento deň mali odolať pokušeniu vo forme cukríkov umiestnených na chodbách. Vo vyšších ročníkoch si žiaci s pani učiteľkami premietali prezentácie na tému fajčenie.

Mgr. Sima Marcinčinová

Len spolu s blízkymi môže človek spokojne žiť a radostne dýchať

Naša jubilančka otvorila dvere spomienok

Strelili sme sa pri vzácnom životnom jubileu. O tom, že krásnych spomienok má Oľga Šarašinová (1931) veľmi mnoho, niet pochýb. Stali sa podobou jej vlastnej duše.

• Starosta Pavel Betko jubilančke odovzdal Pamätnú plaketu za vzornú prácu v školskej jedálni a za prínos v oblasti spoločenského života

Súrodenci, škola, evakuácia

„Vyrastala som s tromi súrodencami. Brat Vladko bol o dva roky starší, sestry Želka a Božka – dvojčatá, mladšie. Z mojich vrstovníkov už žije len Emka Hladká a Marta Peigerová (Niňajová). Do školy som chodila za Slovenského štátu a učil ma pán učiteľ Vaško,“ predstavila súrodencov, spolužiačky i školu. Osud jej nadelil vari tie najťažšie chvíle života, Zažila evakuáciu v roku 1945. „Mama naložili na sánky najpotrebnejšie veci a za strelby sme kráčali hore na Dubec, smerom na východ. Strelali sme ruských vojakov. Na chrbte som niesla v kufříku cennosti jednej židovskej rodiny. Po vojne som malý kufřík odovzdala majiteľom. Odmenili ma zlatou retiazkou s príveskom. Na krku ju nosím dodnes. Ako spomienku i odmenu. V Hrádku sme oddychovali. Jeden mladučký vojačík pribehol ku mne a potiahol za vrkoče. Otec hneď zakročil. Vojaci naň namierili zbrane a chceli mu zobrat husle, ktoré si niesol pod pazuchou. Radšej ma zastrelte, ale husle si nedám, rozhodne povedal. Našťastie sa všetko dobre skončilo a v ceste sme pokračovali ďalej. Prichýlili nás Didekovci v Pribyline. Spávali sme v pivnici na švábke v strachu o svoje životy. Jedenia veru nebolo nazvyš,“ odomkla dvere spomienok na osem vojnových týždňov. Keď sa začiatkom apríla roku 1945 rodina vrátila domov, rodičovský dom akoby zázrakom poškodený strelami nebol, ale bol vyrabovaný. Po hydine, ovčákach a prasiatkach ani chýru ani slychu.

Začínala pri ponožkách, pokračovala pri zákusoch

Po vojne otec - murár chodil na múračky do Svitu. Tam Porubania stavali továreň i domy. Zobral tam aj najstaršiu dcéru. Vo Svite navštevovala učilište a učila sa vyrábať ponožky. Do Okolického bolo treba

chodiť pešo, potom dlho sedieť vo vlaku. Ráno tam, večer spať. Keď začal premávať autobus do Liptovského Mikuláša, zamestnala sa v cukrárni pri Európe u pani Englovej. Otvorené bolo celý týždeň: v piatok i vo sviatok. Neskôr pracovala v cukrárni na námestí oproti Župnému domu.

Do polnoci u mladuchy, po polnoci u ženicha

Po vojne ožil spoločenský i kultúrny život aj v Závažnej Porube. Ohotníci začali hrať divadlá a poriadali sa aj zábavy. Ako ináč do tanca hrali porubskí muzikanti. Myšlienkami sa vrátila do čias mladosti.

„Spomínam si, že s mojím nastávajúcím sme si padli do oka po divadelnom predstavení na Štefanskej zábave. Potom to už išlo rýchlo. Vydávala som sa v roku 1954. Civilný sobáš pri dvoch svedkoch v Jáne a hore – dole pešo.“ O týždeň v kostole mladý pár zosobášil pán farár Jágorský. Svadobná hostina sa konala podľa porubských zvykov. Do polnoci u mladuchy, po polnoci u ženicha. „Keď ma priviedli do Šarašinovie domu na Husárove vršku nová mama ma pekne privítala a odovzdala kľúče od domu. Potom mi medom urobila na čelo krížik, aby som bola sladká ako med. Pofrkala studenou vodou, aby som bola čerstvá a zdravá ako tá vodička,“ v spomienkach zaletela na najkrajšie chvíle svojho života. Ved' v každom z nás láska i cit prebýva. Len ju treba objaviť. Uvedomila si, že teplo rodiny vždy vytvára matka. V roku 1956 sa narodil syn Janko, po ôsmich rokoch dcéra Ivetka. Dnes sa teší z troch vnúčat a troch pravnúčat. Určite budú futbalisti. V manželstve naplnenom láskou a porozumením prežila šesťdesiatjedem rokov. S manželom Jankom a deťmi oslávili zlatú i diamantovú svadbu, čo predstavuje naozaj vzácnosť. Za túto dobu si vytvorila svoj hodnotový rebríček, o ktorý sa opiera po celý život tak, aby najbližší boli vždy naplnení pocitom, že stôl milujúcej mamy je pre nich vždy prestretý.

Deťom vyvárať tvarohové knedličky

Keď deti odrástli, začala pracovať ako kuchárka v Školskej jedálni v Závažnej Porube. Šťastie je mať zamestnanie nielen ako povolanie, ale aj ako hobby. Vtedy človek robí to, čo ho baví, láka, priťahuje. Vtedy nehladá na čas a námahu. Pritom mechanizácia a vybavenosť kuchyne strojmi v tej dobe bola minimálna. Všetko sa robilo ručne. „Keď tetu Oľgu Šaraši-

Kuchárka. Vždy usmiata, upravená, v bielom.

novú stretnem, pekne sa jej pozdravím a ona ma obdaruje milým slovom. Dobrota a radosť z nej vyžaruje. Vybavia sa mi spomienky na jedáleň v materskej škole. Vidím ju v bielom, vždy upravenú ako mi ponúka tvarohové knedličky s marhuľovým lekvárom. Chutili vynikajúco,“ skonštatovala jej vďačná škôlkárska stravníčka, dnes už zrelá osoba. „Na kuchyňu i jedáleň plnú detí s radosťou spomínam. Panovali tam príjemné, nekonfliktné medziludské vzťahy, ako medzi personálom, tak aj medzi deťmi. A niektoré priateľstvá trvajú dodnes,“ jubilančka dokončila začaté.

Prácou žila aj na dôchodku

Keď dosiahla dôchodkový vek, nastúpila na starobný dôchodok. No doma neostala sedieť. Kuchyňa sa stala jej osudom ešte na dlhé roky. Najskôr pracovala v Hoteli EBO Jaslovských Bohunic a do 75 roku svojho veku na Chate Opalisko. Aj tu sa potvrdilo to známe: „Keď je práca potešením, tak je život šťastím.“

• V zastúpení Klubu dôchodcov oslávenkyňu pozdravila a za prácu poďakovala predsedníčka Magdaléna Ilanovská. Zazelala len to dobré, veľa síl a zdravia.

Jej život však nenaplnovala len práca a starostlivosť o rodinu. V mladom veku reprezentatívne hrávala volejbal, s potešením sa venovala športu, chodila na turistiku. Pamätným zostane aj jej pôsobenie v ženskom hasičskom družstve Závažnej Poruby. Hasičskú striekačku v tom čase zapriahali za pár koní a hasiči ručne poháňali hasiaci stroj. A ženské družstvo sa chlapom nedalo zahanbiť, veď išlo o zdravie a majetok.

Ako dôchodkyňa sa zaradila k činorodým členom Klubu dôchodcov v Závažnej Porube. Pripravovala spoločenské stretnutia, zúčastňovala sa športových, či kultúrnych podujatí a keď bolo treba brigádovať pri zveľadovaní a skrášľovaní obce, nikdy nechybovala.

Ako zakončiť toto rozprávanie naplnené spomienkami? Vari len takto. Práca žije v ľuďoch a človek bez práce by žiť nemal. Dobrý pocit z osobného podielu na tvorbe šťastia, radosti, spokojnosti a vzájomného porozumenia je pre každého z nás tou najväčšou odmenou.

Text i foto: Dušan Migala, i archív rodiny.

86-ročná Slovenka vyrába kožené unikáty

„Bez roboty neviem žiť, mladým chýba manuálna zručnosť, len „dobú“ do mobilov“

86-ročná Želmíra Staroňová má aktívny život. Pôsobí vo folklóre, v Seniorke a donedávna pracovala v dome smútku. Jej život sa však dlhodobo spája s remeslom. Tým je umelecká výroba predmetov z kože. Šikovná Liptáčka dala život množstvu kožených predmetov – opaskom, kabelkám, puzdrám či kapsám. Prezradila nám, ako prebieha postup výroby, či je to práca ťažká a ako sa k nej dostala

Osemdesiatšesťročná Želmíra Staroňová má toľko energie, že by jej ju mohli mnohí mladí ľudia závidieť. Ani na dôchodku sa nezastavila. „Ja proste neviem bez roboty žiť,“ tvrdí rodáčka zo Závažnej Poruby na Liptove.

Dodnes sa venuje mnohým aktivitám, vystupuje vo folklórom súbore Poludnica, donedávna pracovala v dome smútku, vo voľnom čase sa venuje výrobe kožených opaskov, kabeliek či káps. V poslednej dobe k tomu všetkému pribudlo aj košíkárstvo.

Naučiť sa to dá len postupne ako násobilka, tvrdí remeselníčka

Práve ručná výroba kožených opaskov dnes pomaly vymiera a Slovensko tak prichádza o svoju jedinečnú kultúrnu tradíciu. Pani Staroňová patrí k jej posledným výrobcam na Liptove, mladí ľudia o remeslo nejavia veľký záujem. Chýba im trpezlivosť a často aj manuálna zručnosť.

„Ja si myslím, že to je touto uponáhlanou dobou, každý len ťube do mobilov. Každý chce zarobiť a nič nerobiť,“ vysvetľuje a dodáva, že na ľudovom remesle sa dalo a ešte aj dá slušne zarobiť.

Liptáčka podotýka, že jej remeslo nie je ľahké a vyžaduje okrem praktických aj teoretické znalosti, ale je o to krajšie.

„Naučiť sa to dá len postupne, to je ako keď sa učíš násobilku. Mňa to bavilo, tak som stále špekulovala, aby bol pekný vzhľad a aby to všetko k sebe ladilo,“ vysvetľuje pani Staroňová.

Umelecká výroba musí byť ručná, dnes človeka nahrádzajú stroje

Remeselníčka sa výrobkom z kože venuje od svojich 28 rokov a jej produkty boli vystavované doma i v zahraničí. Spolu s nimi cestovala do Francúzska, Poľska či Moskvy.

Liptáčka dlhé roky pracovala ako majsterka ľudovej umeleckej výroby vo výrobnom družstve Ďumbier. Upozorňuje, že ľudová umelecká výroba musí byť ručná, všetko sa vyrába bez stroja, nareže, spracuje a aj sa to zošíje všetko ručne.

„Dnes stroje nahrádzajú ľudí, stroj všetko prešije aj vybijie, ale potom ten základ remeselnej výroby je fuč,“ dodáva.

Pri výrobe svojich produktov však teraz naráža na veľké problémy. Dodávateľov na jednotlivé komponenty tiež ubúda a ich cena sa zvyšuje. Niekedy musí ísť kožu nakupovať až do Poľska.

„Problémy sú dnes hlavne s materiálom, nielen, že zdražiel, ale už ho ani tak nevyrábajú. (Liptovský) Mikuláš bol kožiarska veľmoc tu sa vyrábala akákoľvek kožušina, akákoľvek koža z teľatá, kravy, býka, koňa ale aj bravčová. Mali aj svoju technológiu, pretože každá jedna koža sa musí s iným postupom a inou technológiou spracovávať.“

Prišla privatizácia a všetky fabriky skrachovali, ošala len prvovýroba, najšpinavšia a najzložitejšia výroba,“ vysvetľuje s odkazom na garbiarsku tradíciu Liptovského Mikuláša, ktorá prispela k rozvoju celého okresu a bola dominantným priemyselným odvetvím.

Dnes už existuje len zlomok spoločností, ktoré sa kedysi zaoberali spracovaním kože a výrobkami z nej.

Vzory a ornamenty študovala po nociach

Výroba jedného opasku jej trvá približne dva dni, k remeslu sa vracia hlavne počas zimy, keď je menej práce okolo domu a poľa. „Pre mňa to trvá dva dni, ale to sa musím obracať, niekomu to môže trvať oveľa dlhšie,“ vysvetľuje Liptáčka.

Hlavné je mať predstavu, čo človek ide robiť. „Musíš mať určitú predstavu, čo chceš robiť a aký ornament sa na čo hodí. Na každý výrobok ide iný vzor,“ hovorí

• Košíky či ozdobné predmety a dekorácie z prútia,

pani Staroňová. Iný vzor má opasok, iný vzor kapsa alebo každé puzdro či kabelka.

Raznice sa tiež nemôžu skombinovať hocijako, musí to dávať zmysel, aby sa to hodilo, aby to aj ladilo.

Na niektoré výrobky sa používajú aj obrazy, napríklad na poľovnícke kapsy idú hlucháne. Dopĺňané sú zeleným filtrom.

Ani pani Staroňová múdra z neba nespadá, všetko si musela naštudovať a naučiť sa. Jej výrobky predávali obchody Slovenka a mierili aj do Ústredia umeleckej ľudovej tvorby, kde ich schvaľovala 14-členná komisia.

„Čo som sa ja natrápila, študovala som po nociach, čítala knihy, tiež som študovala kroje, z ktorého regiónu je aký. Musela som prispôbiť každý jeden ornament, popísať, z ktorého je kraja a regiónu,“ vysvetľuje Liptáčka.

Dodáva, že každý okres má svoje špecifiká, Detvania majú úzke opasky len s dvomi, alebo jednou prackou. Na Liptove sa používal hojne krížik, Detva a Podpolanie zas používali lístky. Na dozdobenie sa používali ozdoby prezývané magočky.

Potrebná je istá ruka

Keď má človek hotový návrh, potom sa koža nareže na umelej doske nožikom a ďalej sa navlhčí.

„S materiálom je to tiež zložité, na suchý nemôžeš, na mokry nemôžeš, musíš vedieť, kedy a koľko ho môžeš navlhčiť, a kedy tá vzorka vyjde pekne, ako keby bola vypalovaná. Suchá koža by pri oháňaní praskla. Len prax ťa naučí, aké výrobky z akého materiálu môžeš robiť,“ hovorí remeselníčka. Samotné vybijanie sa uskutočňuje na tvrdom podklade, aby bolo dobre vidieť ornamenty.

Dôležitá je aj istá ruka, ktorá je vytrénovaná a tľcie bez prestávky. „Stačí málo, keď tvoríš ornament a raznička môže udrieť vedľa. Celý výrobok potom môžeš akurát hodiť do koša,“ uviedla pani Staroňová. Vzory svojich razníc si nakreslila sama a vyrobili jej ich v Poľsku.

Remeslo je to ale ťažké a občas jeho ťažobu pocíti na boľavých a presilených rukách.

„Keby to nebol môj koníček, tak by som sa na to asi vykašlala, ale je to moje hobby a oddýchnem si pritom psychicky. Keď niečo vytvorím a je to kus diela, tak si poviem, že tá námaha za to stála. Vnútorne ma to poteší,“ vysvetlila Liptáčka.

Pri košíkárstve si aj poplakala

V poslednej dobe sa začala venovať aj košíkárstvu a pleteniu z prútov. K tejto novej záľube sa dostala na pobyte v kúpeľoch, kde sa po čase nudila.

• Výroba jedného opasku trvá dva dni

Po návrate domov sa pustila aj do zložitejších vzorov. Vnučky jej zohnali literatúru, v ktorej boli popísané návody na viaceré predmety.

Priznáva, že spočiatku jej to nešlo a aj si poplakala. „Nerada sa vzdávam, trápim sa, dokiaľ to nie je podľa mojich predstáv a pedantne,“ hovorí remeselníčka.

Dnes už bez problémov vyrába košíky či ozdobné predmety a dekorácie z prútia, ako napríklad detské košíky alebo prútené mačky. Niektoré diely si objednáva z internetu, no finálny výrobok je na nej.

Už ako deväťročná vedela šiť na stroji
Manuálna zručnosť ju sprevádza už od detstva. „Už ako deväťročná som vedela na mašine šiť, keď som furtušky (zástery) zašivala. Pôvodne som chcela ísť za krajčírku, ale tam akurát vtedy nebrali,“ vysvetľuje pani Staroňová.

„Tak som šla do Ďumbiera, tam mi povedali, že sa naučím aj šiť a budem vedieť ovládať aj stroje.“

Ďumbier bol jeden z najväčších zamestnávateľov v Liptovskom Mikuláši, pracovali v ňom stovky ľudí. Spoločnosť sa zameriavala na výrobu kožených výrobkov, ako sú opasky, kabelky, diare či puzdrá.

Spoločnosť dodnes funguje, no podľa štatistického úradu zamestnáva len 5 – 9 zamestnancov. Podľa Finstatu je dlhodobou v strate.

Spoločnosť len poukazuje na smutný osud kedysi garbiarskeho centra s takmer 400-ročnou tradíciou, ktorá skoro úplne zanikla.

Pani Staroňová nastúpila do zamestnania ako robotníčka už v 16 rokoch. „Mama povedala, všetci do školy nemôžete ísť, vy, čo ste šikovnejší, pôjdete robiť,“ uvádza s odkazom na jej troch súrodencov.

Vďaka šikovnosti si ju všimol ľudový umelec

Spočiatku pracovala v modelárni, tam si ju všimol domáci robotník Adam Beťko. Ten sa vyučil za obuvníka v Starom Smokovci a neskôr sa priučil aj ľudovému remeslu.

Spočiatku pracoval ako súkromník – obuvník v Závažnej Porube. Po privatizácii musel súkromné podnikanie zrušiť a zamestnať sa v podniku. Jeho dcéra Eva ale v nemocnici po pôrode dostala detskú obrnu, Beťko sa o ňu musel starať, preto mu prideliť domácu prácu.

Ďumbier vtedy zamestnával aj zamestnancov pracujúcich z domu, ktorí boli napríklad postihnutí alebo nemohli

prácu vykonávať vo fabrike z rôznych dôvodov. Dostávali robotu ako pribíjanie praciek, vybíjanie dierok a podobne, pretože sa to dalo vykonávať doma.

„Pán Beťko ma potom nahovoril, či by som nešla s ním spolupracovať. Robila som v modelárni a on bol nadšený z toho, čo som mu navrhla, vyrezala z kože a aj ako som dokončila rôzne predmety. Napríklad kabelku, obal na knihu, puzdierko na nožik, puzdierko na okuliare,“ uvádza pani Staroňová.

Rolu zohrala aj skutočnosť, že obaja boli z obce Závažná Poruba.

Remeslo ju lákalo, rada sa učí nové veci
Liptáčka sama seba označuje za typ, ktorý je na všetko zvedavý a rada sa učí nové veci, preto ju ponuka zaujala. „Poviem pravdu, mňa lákalo takéto remeslo. Rada sa učím nové veci. Čo sa týka zručnosti a ručných prác, tak ma to vždy zaujalo,“ uviedla pani Staroňová.

Najskôr začali robiť jednoduché predmety, ako obaly na knihy a rôzne puzdierka. Neskôr začali prichádzať aj väčšie objednávky na Jánošíkove opasky trojprackové, ktoré si u nich začali objednávať folklórni. Tí sa poznali s pani Staroňovou práve z účinkovania v rôznych folklórnych súboroch.

Po roku 1968 sa začali zakladať obchody Slovenky, ktoré vykupovali ľudové predmety a výrobky, ako koberce, vankúše, štrikované veci alebo kožené predmety. Aj tam mierila ich výroba.

„Slovenky boli stále rozšírenejšie a my sme museli ponúknuť svoje výrobky cez Ďumbier aj do Ústredia umeleckej ľudovej tvorby,“ vysvetľuje remeselníčka.

Vďaka remeslu slušne zarábala

V dielničke pri Beťkovi vydržala remeselníčka dva roky. Po operácii a pre zdravotné problémy sa k nemu už nevrátila a pýtala sa rovno do firmy.

„Dali ma do modelárne, čo pre mňa bolo veľmi dobré. Lebo som sem tam odkukala šablóny, tie som doma prerobila a boli na svete kabelky, ktoré šli na dračku,“ uvádza šikovná remeselníčka.

Neskôr priučila remeslu aj niektoré kolegyně a aj učnice. Potvrďuje, že remeslo má zlaté dno a vďaka nemu slušne zarábala.

„Ja som tam paradne zarábala vďaka tomuto remeslu a vďaka nemu si privyrobili aj moje kolegyně. Pripravila som im základ, vybila vzory, remienky narezala a naučila som ich to opletat,“ vysvetľuje pani Staroňová.

V Ďumbieri pracovala až do dôchodku, ale ani teraz sa svojho remesla nevzdáva a hovorí, že v ňom bude pokračovať, kým bude vládvať. Mrzí ju však, že nemá pokračovateľov.

Eva Niňajová, redaktorka prevzatá z portálu Startitup.sk

Hviezdoslav pozemský, človek tohto sveta

„Nie ten, kto v rozkoši plánov žil, ale ten, kto tvoril a vytvoril, môže hovoriť, že žil!“

Hviezdoslav

Práve pred 100 rokmi 8. novembra 1921 umrel Pavol Országh Hviezdoslav. Slovenský spisovateľ, básnik, dramatik, prozaik, prekladateľ, právnik.

Hviezdoslav je jedna z vedúcich osobností slovenskej literatúry a kultúry sklonku 19. storočia a začiatku 20. storočia.

Jeho meno nám hneď pripomenie školské lavice a čítanku. A naspamäť učené verše: „O, mládež naša, tyš držiteľkou rána...“ alebo: „Zuzanka Hraškovie, púpava, žubrienka...“ potom: „K vám, urodzeným, veľkomožným...“ A vari každý pamätá predslov z Hájkovej ženy: „Pozdravujem vás lesy, hory, z tej duše pozdravujem vás!“

Miloš Kovačka o Hviezdoslavovi povedal: „Bol to Slovenský žalmista.“ Milan Rúfus mu dal meno Slovenský Prometheus a pripojil tieto slová: „Bol to silný, univerzálny duch. Vedel ostať v spojení nielen s vlastným národom, jeho mýtom, ba skrze prírodu s celým svetom. Jeho rozhovory s Bohom nebývali ustrašenou prosbou spovednej duše. Pri všetkej úcte k nemu vedel mu adresovať aj trpké a tvrdé slová a ešte tvrdšie sa obracal voči jeho zástupcom na zemi. Stihol objasniť všetko – od kozmu, hviezd až po Zuzanku Hraškovie a prvý podbeľ tmavom na úhore. Poznal mágiu epického deja a nehybnú veľkosť lyriky.“

Podbeľ

Povedz, kvietku zlatý, tmavom na úhore, jak sa voláš? – Podbeľ. – A čo kukáš hore?
- Pozerám, či príde skoro orať, gazdu;
ovenčím mu ver' pluh, keď poženie brázd.

Ty, spod kra zas sivé čo upieraš očka, tebe ako meno? – Ja som fialôčka.
- A čo vzdycháš? Čakáš var' tiež koho s vienkom?
- Dievčinu, čo pôjde tadiaľ s poludienkom.

- A vy tam na briežku? – My sme sedmokrásy.
- Čo robíte? – Čosi: česeme si vlásy.
- A čo smežete sa? – Hi, hi...len pre pletku: včera boli u nás dvaja na posiedku...

- Dvaja na posiedku? Iste dáki milí -
- Hi-hi... pravda, takí. – A jak sa bavili?
- Hi-hi...nepovieme. – Trhali var' kvietka?
- Hi-hi-hi-hi-hi...Kvety neklebetia!

P. O. Hviezdoslav

Otec si pravdou svietil na cestu životom

V obecnej kronike, ktorú viedol vzácny ujo Janko Beľko a ktorú v plnom znení zahrnul jeho synovec Dušan Piatka do druhého dielu spomienok „Moja Závažná Poruba“ sa spomína, že v rámci stretnutí čitateľského aj abstinentného spolku, či aktivít pre postavenie kultúrneho domu alebo činnosti ochotníckeho divadla „Milko Čunga“ (môj otec) obyčajne niečo zarečnil. Nemal som o tom bližšie vedomosti. Po zhruba päťdesiatich rokoch po jeho smrti som v jeho písomnostiach objavil „prednášku“ bez bližších identifikačných údajov. Z jej textu však vyplýva, že je situovaná do roku 1927. To mal jej autor, absolvent niekoľkých tried ľudovej školy, dvadsať rokov a v ýučný list profesie „tesársky pomocník.“ Nadobudol som však presvedčenie, že nám „prednáška“ má čo povedať aj dnes.

Jano Čunga

Hlavu hore na počiatku nového roku

Premýšľajme o živote – o živote svojom vlastnom

Milí priatelia,

opäť jeden rok za nami a ďalší rok pred nami. Ľudia podávajú si ruky a prajú v novom roku mnoho šťastia. Obzerajú sa na uplynulých dvanásť mesiacov a robia nové plány do budúcnosti. Ostatný deň v roku je pre obchodníkov, remeselníkov, továrnikov a vlastne pre každého človeka dňom účtovania. Majetní zisťujú stav svojho imania, aby sa presvedčili, či v uplynulom roku dobre gazdovali. Všetci však bez rozdielu mali by na prahu nového roku účtovať s vlastným svojím svedomím.

Položme si niekoľko otázok! Konali sme v roku, ktorý sa práve zaklúči, vždycky a všade čo najsvedomitejšie všetky svoje povinnosti? Bolo dosť pravdivosti v našom živote? Bolo dosť v ňom lásky? Nespôsobili sme nikomu ziaľ? Využítkovali sme múdro každú príležitosť, aby sme sa vzdeleni a v povahe zlepšili? Nebolo 365 uplynutých dní dobou prežitou povrchne, ľahkomyselne, bezúčelne a bezvýznamne pre náš duševný a mravný pokrok – dobou hriechne zmárnenou a na večné veky stratenou?

Spytujeme poctivo svoje svedomie a prideme k poznaniu, že sme mohli žiť lepšie, krajšie a užitočnejšie, že sme mohli viac prospieť svojmu okoliu, viac milovať svojich blízkych, viac vykonať pre obohatenie svojich vedomostí a pre zošľachtenie svojho srdca. A toto úprimné naše doznanie je prvou podmienkou obratu k životu dokonalejšiemu a k tomuto obratu má nás priviesť práve rozhranie dvoch rokov. Hlavu hore! S novým rokom prichádza možnosť, aby sme v našom živote uskutočnili všetky krásne myšlienky a ideály, ktoré v starom roku nedočkali sa svojho uskutočnenia. Času dosť dokiaľ žijeme, bárs bol terajší náš život najčernejším, najbiednejším, dosku naň, hlavu hore a budovať život nový, nech je práve tento rok, ktorý začínať budeme otvorenou knihou, do ktorej budeme písať ďalší svoj život radom šľachetných, poctivých a pravdivých skutkov!

Nech práve rok 1927 značí pre nás v každom ohľade veľký mravný krok ku predu, obrodenie a zvrúcnenie celého nášho života, posvätenie jeho vznešenými myšlienkami a slávne víťazstvo ušľachtilých našich snáh!

Hlavu hore na počiatku nového roku! Premýšľajme o živote – o živote svojom vlastnom. Hľadáme nové cesty, po ktorých pôjdeme za veľkým svojím cieľom! Naplňme

sa novými úmyslami, aby nový rok značil pre nás nový život! Hlavu hore! Máme právo na šťastie, máme však aj možnosť stvoriť na tejto zemi šťastný život. Máme právo byť veľkými, silnými, dokonalými, máme však aj možnosť vytrvalou usilovnosťou vypestovať zo seba bytosť veľkú, silnú a dokonalú.

Pramene šťastia, veľkosti, sily a dokonalosti sú v nás, v našej duši. Tam hľadáme najmocnejšiu oporu života a potrebné prostriedky k rozumovému a mravnému napredovaniu. Tisíce rokov šliapali ľudia pôdu, netušiac aké ohromné bohatstvo sa v nej ukrýva. Nevedelo sa dlho o bohatých baniach uholných, o vrstvách zlatonosných a o cenných rudách niektorých iných kovov. A tak často ani netušíme, aké vzácne poklady skrývajú sa v dušiach mnohých ľudí, čakajúc na svojho objaviteľa, ktorý by ich k svojmu veľkému šťastiu účelne využítkoval.

Viac sa zadívať do vlastnej duše! Lepšie pozorovať! Kto pozorne hľadá, každý tam zbadá mnohé, o čom nemal skôr ani tušenia. Uvidí, že je v nás súcosť k životu dobrému, krásnemu, dokonalému. Boh je všade a vždycky. Iskra Božia drieme aj v duši najnižšieho človeka a čaká len na rozfúkanie v plameň Božej lásky. Každý človek je nositeľom a majiteľom tejto Božej sily, každý povolany je k čestnému úkolu v živote: byť človekom dobrým. Musí si však uvedomiť zavčasu svoj úkol v živote a ochotne priložiť ruku k pokračovaniu a k zdarnému zaklúčeniu diela Božieho vo vlastnom srdci.

Šťastný ten, kto verí, že sa dájú prekonať všetky prekážky na svete! Šťastný ten, kto je presvedčený, že každý náš pevný a čistý úmysel je zdravým kvetom, ktorý donesie požehnané ovocie! Šťastný ten, kto chová v srdci neochvejnú vieru, že pravda musí zvíťaziť, že každým správnym krokom, skutkom, blížiame sa k nášmu šťastiu.

A preto hlavu hore! Postaviť pred seba jasný cieľ: život dobra – pravdy a lásky! Vyzbrojiť sa pevným úmyslom, že budeme stále tak žiť, aby sme boli požehnaním tomu miestu, kde budeme stáť! Posilňovať a pestovať v duši všetky zdravé, pekné a ušľachtilé, vykyňožiť všetko slabé, špatné, nečestné!

Svietiť si Pravdou na cestu životom, do služieb Dobra a Spravedlnosti! Stále ísť víťazne životom cez všetky prekážky priamo kupredu, stále mať hlavu hore, hlavu obrátenú k vysokým hviezdám, nad ktorými už každé dieťa tuší tolko dokonalosti a dobroty – sídlo Boha.

Nový rok začína, už je tu čochvíľa, už je tu, už sme v ňom. Preto nečakať a už pristúpiť od slov k skutkom! Škoda každej chvíľky! Neodkladať, hneď začať život nový, lepší.

Miloš Čunga

Miloš Čunga (1907 – 1971)

Pôvodne tesár. Patril medzi obecnú avantgardu svojej doby. V pôsobnosti čitateľského spolku bol jedným z jej predsedov. Angažoval sa najmä v kultúrnej oblasti ako ochotnícky herec. V období SNP bol podpredsedom Revolučného národného výboru v obci. Bol predsedom abstinentného spolku. Tomuto predsavzatiu zostal verný aj po zániku spolku až do svojej smrti. Po divadelných závodoch v Martine v r. 1932 významný divadelný odborník V. Krištof Blahník v časopise Naše divadlo roč. 8 – 10 uvádza: „Keby sa mala hodnotiť snaha jednotlivcov, bol by výkon Miloša Čungu jedným z najvýznamnejších individuálnych výkonov celých závodov.“ Jednalo sa o postavu zhýralca v Okánikovej hre Pán richtár.

In: Dušan Piatka,
Moja Závažná Poruba II. diel, 2017

Naša najstaršia občianka

Veľkosť človeka nespočíva v jeho sláve, ale v tom, čo dokáže urobiť pre druhých. O tom najpresnejšie hovorí ovocie života a práce. Najstaršia občianka Závažnej Poruby **Emília Niňajová**

po celý produktívny vek pracovala v Koziarskych závodoch v blízkom meste. Bola to robota skôr pre chlapa. Ťahať ťažké kože, ruky v chemikáliách, vlhké pracovné prostredie, v zime zima, v lete horúce do nevydržania. Takto vyzeral pracovný príbeh jej povolania.

Netreba namáhať pamäť, len pripomenúť, že naša Milka od kostola, ako ju dôverne pozná a volá Poruba, pracovala tridsať rokov ako kostolníčka. Starala sa o čistotu a poriadok v evanjelickom kostole a jeho okolí. Dlhšiu dobu pôsobila aj ako presbyterka domáceho cirkevného zboru. Nevydala sa, ale nikdy nebola a ani teraz nie je sama.

Svojej staršej sestre Zuzke, vdove, pomáhala vychovávať štvoro detí. Dnes jej „dlžobu“ sestrine deti s láskou vracajú. Skutkami naplňajú poslanstvo rozprávky O troch grošoch. Šesťnásť rokov žije v láskavej starostlivosti rodiny Boženy Mikulásovej. Práve na Ondreja, 30. novembra 2021, dožila 97. rok svojho života.

Rodná obec i domáci cirkevný zbor k vzácnym narodeninám blahoželajú.

-dm-

TAJNIČKA: Trikrát o láske

•	1	2	3	4	5	6	7	•	8	9	10	11	12	13	14	•	15	16	17
18								19								21			
								20								22			
23		1.2.			2.2.														2.1.
24					25					27									29
					26					28									
30							31				33	34			36				
							32					35			37				
38					39				41				43				45		
					40				42				44				46		
47						48								50					
						49								51					
52				53				55				57					59		
				54				56				58					60		
61					3.1.														
	62					64			66		1A		68						70
	63					65			67				69						
71							72					74				76			
							73					75				77			
78						79					81						83		
						80					82						84		
85				86						88				90					
				87						89				91					
92							93				95				97				
							94				96				98				
	99				3.2.														101
	100																		
102					103			105					107						
					104			106					108						
109						110						112				114			
						111						113				115			
116			117				119					121							123
			118				120					122							
124				125				127	128						130				
				126					129						131				
132							133							135			137		
							134							136			138		
139		1.1.																	
140								141											
														142					

- názov výrobné koláčov v Okoličnom
- ampér zn.
- smútiť
- symtóm, pocit pri predchádzaní kolapsu
- jedno z posledných písmen abecedy
- pokrop, polej
- kľamstvá čes.
- podkôrna výživná vrstva stromu
- americium chem. zn.
- okrasný vták
- rieka v Rusku
- nočný klub - rébus -
- Coordinating Committee, skr. označ. Jedná sa o koordinačný výbor na kontrolu vývozu tovaru strategického významu
- chod rusky
- malá Atka
- líter zn.
- značka kozmetiky
- dáždnik lokál. názov
- urgofínska národnostná skupina sever. škandinávskych krajín
- patriáci dedovi
- Alena dom.
- jedna z 8-tisícoviek v Himalájach
- značka pre pravý uhol
- druh výšivky
- ličivý prípravok
- suché púšťové údolia
- očkovacia látka zdrobn.
- Adonis, nápadný
- anglické dl'žkové miery
- slovenská rieka
- prístavné zariadenie

- meno Newtona
- rahno, tyč na zavesenie napr. zástavy
- čínske ženské meno
- kód štátu Cookove ostrovy
- člny na Rýne
- jedovatý vždy zelený ker južných krajín
- lvíca dom.
- prírážka k cene, cenový rozdiel
- smerový uhol
- technické k.o. v boxe
- hrdina
- metla na mokré stieranie podlahy
- Armádni sportovní jednotka skr.
- babylónská bohyňa země
- označ. hydrantu
- člen kočovného kmeňa
- česká rieka
- žltocierny vták
- kľamár čes.
- mulica čes.
- kilo - tona zn.
- otvor medzi osnovnými niťami na tkáč. stroji
- slivka sytožltej farby
- túz
- patrí Slávke
- trend vo vývoji
- značka ruských lietadiel
- školská družina
- starý angl.
- Naomí bez úvod. písmena
- herec v pantomíme
- výtahové zariadenie
- kyselina chlóróvodíková, chlóróvodík

- 103 rímsky
- vanul
- doložka, obmedzenie
- zná učivo, je
- jednotka pre energiu, prácu, teplo
- chem. zn. pre hliník a nikel
- stáča, zmotáva
- angl. plošná miera
- polyetylén znač.
- otrava
- kód štátu Paraguaj
- ŠPZ okr. Dunajská Streda
- časť saka, košeľe
- nosáľ červený
- ŠPZ okr. Prešov a Lučenec
- latinský pozdrav
- kartová hra
- časti sviečky mn.č.
- klapka skr.
- štilha veža v Oriente
- International Hockey Board skr.
- ľvetka oblastne
- poláme
- žiacky stupeň vyspelosti v džude
- CD hovorovo -rébus-
- obyvatel Rumunska
- časť krovu
- veršovaná literatúra, básnictvo
- International Union for Conversation of Nature and Natural Resources skr.
- To znamená - Medzinárodná únia na ochranu prírody a prírodných zdrojov.
- starogrécky boh vetrov
- lekárska komora

- osobné zámeno
- čínsky angruš
- yterbium chem. zn. + ŠPZ okr. Malacky
- Ľubka, Laco, Lenka
- mesto v ČR na Dolnomoravskom úvale pri rieke Morava. Rodisko T.G. Masaryka
- severan
- sova, robí hú . . .
- európska organizácia
- afgánska objemová miera
- peňažné sumy (saldá) na faktúrach
- mastné zeminy
- povarı zo všetkých strán
- metropola Kuby
- bývalý americký prezident
- cukety, cukiny čes.
- nápoj z kysnutého mlieka
- hokejový klub mládeže skr.
- české mužské meno
- radar bez samohlások
- lámal
- 501 rímsky
- Erika bez 3. a 5. písmena
- malý osol
- olymp. skratka štátu Laos
- meno Vlhovej
- drevená príča i strožiak v armáde
- bezhrbá ťava s vlnitou srstou
- jeleňovitý párnokop. pôvodom z vých. Ázie
- prací prášok
- pulzy
- ťah dymu náreč.
- anti v skrátenej forme
- magma sopečnej erupcie
- pohrebné pohostenie
- drop zool.
- obec pri Komárne
- druh-názov kávy
- akváriová rybka
- záver. písmeno abecedy
- 999 rímsky
- dlhé a
- český inštitut
- teba
- i s dlžňom
- svetoznáme vodopády na hranici USA a Kanady
- citoslovce radosti
- ženské meno

- V RIADKOCH:**
 v 3. - napravo od ozn. tajn.č. 1.2 - citos. hlasu kravy
 3. - napravo od ozn. tajn.č. 2.1 - 2. písm. abecedy
 9. - za tajn.č. 3.1 - druh organ. zlúč. mn. č.
 15. - za tajn.č. 3.2. - an sích skr.
 21. - za tajn. č. 1.1. - jazero v Rusku

- V STĽPCOCH:**
 v 3. - pod ozn. tajn. č. 1.1. - intenzita el. prúdu ozn.
 19. - pod tajn. č. 2.1. - akt

Pomôcky:
 ARTABA, COCOM, CÚG, HCL, IUCN, KLAUZULA, KYU, LITAVA, MA, MEZEK, OTIS, SKIP, SVRATKA, VÁDI.

POZOR!
V križovke nemusia byť dodržané inter-pukčné znamienka, dlžďne!

ZNENIE TAJNIČKY Z Č. 108:
 Vzťah človeka k prírode je ukazovateľom jeho kultúrnej vyspelosti.

Príjemné prežitie Vianočných sviatkov, veľa zdravia, lásky, spoluzitia a optimizmu v roku 2022 Vám prajú

Autori križoviek:
 Pavel Staroň a Simona Žabokrtská

Predišli nás do večnosti

*Lúčim sa s vami
moji milí,
ruky stisk už vám
nemôžem dať.
Srdce mi dotklo,
odišli sily,
lúčim sa s každým,
kto ma mal rád.*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 2. októbra 2021 v 62. roku svojho života opustil náš drahý otec, starký, brat, švagar, ujo a strýko

Ján Míša

Posledná rozlúčka s naším drahým zosnulým bola v pondelok 4. októbra 2021 o 14. hodine v Dome smútku v Závažnej Porube

Syn Michal s rodinou, syn Martin s priateľkou, sestra Jana s rodinou, vnúčatá Melisa, Michael a ostatná smútiaca rodina vyjadrujú slová poďakovania za všetky kondolencie i účasť na poslednej rozlúčke.

+ + +

*Klesla ruka, ktorá
tak rada pracovala,
zmlkli ústa, ktoré
slovami hladili,
oči, ktoré sa tak
milo pozerali,
sa navždy zavreli.*

Sbolesťou v srdci oznamujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym, že nás dňa 5. októbra 2021 v nedožitom 90. roku života opustil

Michal Nad'

Posledná rozlúčka s naším drahým zosnulým bola vo štvrtok 7. októbra 2021 o 14.00 hodine v Dome smútku v Závažnej Porube..

Manželka Elena, synovia Viktor a Luboš s rodinou ďakujú za všetky prejavy sústrasti, kvetinové dary i účasť na poslednej rozlúčke.

+ + +

*Neplačte, že som odišla,
ten klud a mier mi prajte,
len v srdci večnú pamiatku
si na mňa zachovajte.*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 14. 10. 2021 v 79. roku svojho života opustila naša drahá mam, stará mama, prastará mama, sestra, švagriná a teta

Irena Ševčíková rod. Šimkurátová

Rozlúčka s našou drahou zosnulou bola v sobotu 16. 10. 2021 v Dome smútku v Závažnej Porube. Lúčia sa dcéry s rodinami ďakujúc všetkým, čo prišli vyprávať našu mamu do večnosti.

*Prestalo srdiečko tĺcť,
prestali sa ústa smiať.
Budeme, mamička
drahá,
stále na teba
spomínať.*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás navždy opustila naša milovaná mamička, babička a prababička

Kvetoslava Chovanová rod. Ilanovská

Zomrela tíško v pondelok 4. októbra 2021 vo veku 84 rokov. Posledná rozlúčka s našou drahou zosnulou bola v piatok 15. októbra 2021 o 13. 40 hod. v Novej obradnej sieni v Prahe na Olšanoch.

S láskou a úctou spomínajú syn Peter, dcéra Tatiana, vnúčatá Michaela, Pavol, Barbora, Daniela a pravnučka Eliška. Ďakujeme všetkým, ktorí sa rozlúčili osobne, alebo tichou spomienkou.

Už jej je dobre, už je s dedkom

Kvetoslava Chovanová, rodená Ilanovská, prišla na tento svet 18.marca 1937, ako druhé dieťa ku bratovi Jánovi. Otec, Michal Ilanovský-Cuprik, bol murár-kamenár, majster svojho remesla a mama, Ružena Ilanovská rodená Kováčová, bola dušou domácnosti, ktorá naplnila jej detstvo v Závažnej Porube láskou, ale aj povinnosťami na domácom hospodárstve. Vždy sa cítila súčasťou aj rodiny Kováčovej aj Šarařinovej. So sesternicami a priateľkami Lídrou, Táňou, Hankou a Hedkou i bratrancom Vladom si neraz povedali: „Poďme sa do Kováčov smiať!“

Rada sa vzdelávala. Dobre sa učila a absolvovala strednú textilnú školu s maturitou. V Závažnej Porube našla lásku svojho života – Raša. Bol neúnavný. Písal jej zo štúdií v Prahe i Leningrade, chodil za ňou z vojenskej služby i z prvého zamestnania v Nových Zámkoch. Povedala mu „Áno“ a nasledovala ho do Bratislavy. Našli sa.Vďaka jej nekonfliktnej povahe a praktickému prístupu, a aj dobrému výberu manžela, prežili spolu 51 dobrých rokov. Vytvorila mu zázemie a domov, do ktorého priviedli dve deti Petra a Tatianu. Stála pri ňom, keď bolo treba, ako aj pri svojich deťoch, rodine, priateľoch. Sprevádzala ho na ceste životom nielen v Bratislave, ale aj v Prahe, Varšave a opäť v Prahe.

Vydala si novú mamu Eľenu Chovanovú, brata Igora a sestry Eľenu a Magdu. Vážila si svoju novú mamu, lebo jej vychovala muža. Neváhala, po niekoľko rokov, ju uvítať cez zimu v dvojizbovom byte na Sibírskej v Bratislave. Bolo jej prirodzené byť súčasťou novej rodiny a nezabudnúť na tú, v ktorej sa narodila.

Kdekoľvek sa vyskytla, našla si priateľov. Dobrých ľudí, ktorí obohacovali jej život a tento dar rovnako vracala. Našla ich v práci v Štátnom výskumnom ústave textilnom, v Štátni plánovacom komisii i v mieste bydliska v Bratislave a Prahe.

Jej deti ďakujú za to, že bola súčasťou ich života, urobila ho lepším, vypočula, po-

radila, pomohla. Povedia už len to, čo jej vnučka: „Už jej je dobre, už je s dedkom“.

Nech jej odkaz pretrvá v deťoch, ktoré jej budú vždy robiť česť na tomto svete.

Peter Chovan

+ + +

*Neplačte,
že som odišiel,
ten pokoj mi prajte
a v srdci
večnú spomienku
si na mňa zachovajte.*

S hlbokým žiaľom v srdci oznamujeme, že dňa 14. novembra 2021 vo veku 57 rokov po dlhej a ťažkej chorobe nás navždy opustil milujúci manžel, otec a priateľ

Ing. Ján Šúlek

Posledná rozlúčka s naším drahým zosnulým bola dňa 18. novembra 2021 o 12.30 hodine na cintoríne v Topoľčanoch. Smútiaca rodina

+ + +

*Neplačte,
že som odišiel,
ten klud a mier
mi prajte
a v srdci večnú
spomienku
si na mňa zachovajte.*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 19. novembra 2021 vo veku 70 rokov navždy opustil náš drahý manžel, otec, starý otec, brat, švagar, krstný otec, strýko a ujo

Dušan Vretenár

Posledná rozlúčka s naším drahým zosnulým bola v utorok 23. novembra 2021 o 14. 00 hodine v Dome smútku v Závažnej Porube. Z dôvodu pandémie sa smútočný obrad konal v obmedzenom počte prítomných. Smútiaca rodina.

*Tíško žila,
tíško odišla,
skromná vo svojom
živote,
veľká vo svojej láske
a dobrote.*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 30. novembra 2021 vo veku 83 rokov opustila naša drahá mama, krstná mama, strýkná a teta

Božena Lešťanová rod. Šiarniková

Posledná rozlúčka s našou drahou zosnulou bola v piatok 3. decembra 2021 o 13. 00 hodine v Dome smútku v Závažnej Porube. Pre pandémie sa pohrebný obrad konal v obmedzenom počte prítomných. Smútiaca rodina

Nezabudnuteľná Andalúzia

Je to najkrajší región Španielska

Tohto roku som sa koncom septembra vybrala s dcérami na „babskú jazdu“ do Andalúzie, najjužnejšie časti Španielska. Patria sem mestá ako Granada so svojou nádhernou moslimskou stavbou Alhambra, Sevilla, Cordóba, Cádiz a Gibraltarský prielav. Nachádza sa tu aj pohorie Španielska Sierra Nevada s najvyššou horou Mulhacén 3479 m n.m. V staroveku bola Andalúzia obývaná ibérijskými kmeňmi od 3. storočia pr.n.l. a od roku 711 n.l. sa stala súčasťou Arabskej ríše. Vplyv arabskej kultúry je vidieť naprieč celou Andalúziou. Hlavným mestom Andalúzie je Malaga. Staroveké nádherné prímorské mesto s veľkou pevnosťou Alcazaba, na ktorú sme si museli riadne vystúpať. Výhľad z nej na celé mesto pri západe slnka bol úchvatný.

• Výhľad na malagský prístav z pevnosti Alcazaba

Malaga je tiež významným mestom, pretože sa tu narodil svetoznámy maliar Pablo Picasso. Je tu aj jeho rodný dom. Veľmi významnou pamiatkou je Katedrála de la Malaga, ktorá sa začala stavať v r. 1528 a dokončila sa o 200 rokov neskôr. Staré mesto je typicky prímorské, užité uličky, veľa kaviarní a reštaurácií. Žije to tu od 17.00 až do ranných hodín.

Granada - Alhambra

Druhý deň sme sa vybrali do Granady, pozrieť si nádherný komplex moslimských palácov a ich záhrad v Alhambre. Pôvodne bola v r. 899 postavená ako pevnosť, ale postupom času a s novými moslimskými majiteľmi bola vystavaná do nádherného paláca s úchvatnou arabskou architektúrou. Po roku 1492 získali kresťania Alhambro pod svoju nadvládu a Karol V. dal zničiť nádherný zlatý nábytok, krásne mozaiky, vzácne artefakty a nahradil to renesančnými stavbami a prvkami. Aj napriek tomu tam však stále nájdete veľa arabských prvkov a celý komplex pôsobí ucelene i keď kresťanská prístavba prilepená k mešite vyzerá ako päť na oko.

• Jedno z malých nádvorí Nasridského paláca v Alhambre (vľavo). Letné sídlo Nasridských panovníkov – Palác Generalife

Sevilla

Vydali sme sa aj do Seville. Mne sa toto mesto páčilo najviac zo všetkých. Síce veľké, ale čarovné. V Seville sa nachádza najväčšia gotická katedrála na svete s vežou Giralda, ktorá bola pôvodne postavená ako minaret a je vysoká 104 m a jej zvláštnosťou je, že nemá schody. Veža Giralda slúžila na obranu mesta a tak zbrane a muníciu vozili do veže koníky po tzv. rampách, ktorých je celkovo 35, každá je dlhá 47,5 m. Táto veža má 46 zvonov a pri pohľade z nej máte mesto Sevilla ako na dlani. Ďalším skvostom tejto katedrály je najväčší zlatý oltár, obrovský chór s dvojitém orgánom a obrovský vnútrajšok chrámovej lode, kde môžete chodiť aj pol dňa. Vo vnútornom nádvorí je posadených 66 pomarančovníkov, ktoré rozvoňávajú po celom okolí.

• Výhľad z Giraldy na chrámovú časť katedrály a nádvorie s pomarančovníkmi

Flamenco

Večer sme strávili v miestnom klube, ktorých je tu neúrekom a pozreli sme si vystúpenie flamenca. Pôvod flamenca nie je presne zdokumentovaný, pretože vznikol v najchudobnejších vrstvách, ktoré často nevedeli písať ani čítať, datuje sa však do 18. storočia a pochádza z oblasti Seville, Jeréz de la Frontera a Cádizu. Spája sa s rómskymi prisťahovalcami, ktorí spevom, hudbou a tancom vyjadro-

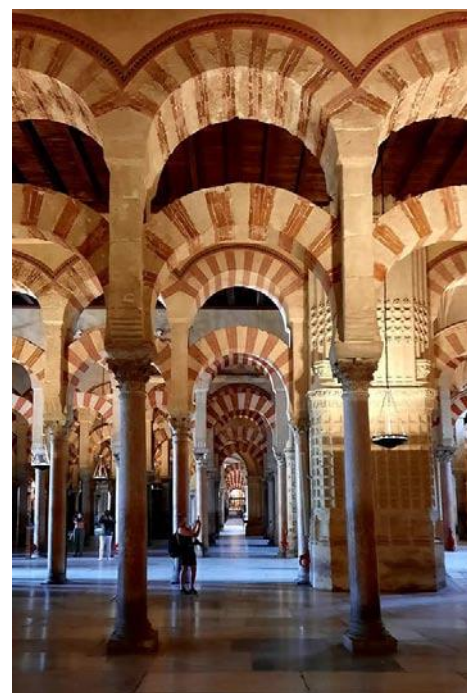
vali svoje pocity. Preto je flamenco plné vášne, ktorá sa strieda s melanchóliou a smútkom. Predstavenie trvalo cca hodinu a vystupoval v ňom gitarista (hovori sa mu tocaor), dvaja mužskí speváci (tzv. cantaori) a dve ženské a jeden mužský tanečník (2 bailaory a 1 bailaor), pri ktorých vystúpení nám naskakovala husia koža a hoci sme mali náročný deň za sebou, odchádzali sme nabití energiou.

• Flamencoví tanečníci, speváci a gitarista

Cordóba

Cordóba. Oproti Seville malé mesto, ale nádherné svojou atmosférou. V Cordóbe sa nachádza tretia najväčšia mešita (Mezquita) na svete. Začali ju stavať moslimskí prisťahovalci v r. 756 n.l. a v 13. storočí ju začali prestavovať na katedrálu. Trvalo to celkom 250 rokov, kým bola prestavba dokončená. Dnes je Mešita-Katedrála obrovský komplex moslimskej a gotickej architektúry. Vo vnútri je 856 stĺpov s terakotovými klenbami. Veža Mešito – Katedrály bola po 24 rokov rekonštrukcie v r. 2014 znovu sprístupnená. V roku 2004 požiadali moslimovia pápeža, aby sa mohli opäť v mešite modliť, ale pápež tejto žiadosti nevyhovel.

• Stĺpy s terakotovými klenbami v Mezquite

Je toho veľa, čo by sa dalo o Andalúzii napísať, ale písané nie je videné. Každému by som priala, aby si tieto architektonické zázraky pozrel sám.

Postrehy z bežného života

Počasie v Andalúzii bolo koncom septembra a začiatkom októbra veľmi priaznivé ako na ďalšie výlety, tak aj na kúpanie – teploty sa cez deň pohybovali okolo 28 stupňov. Táto časť Španielska bude našincovi pri morských radovánkach pripomínať Liptovskú Maru, pretože voda má len 21°C a pláže sú štrkové. Ale je tu čisto a milý personál.

Hoci sú tu všetky bary, reštaurácie, pláže a pamiatky otvorené, pandémie zjavne neberú Španieli úplne na ľahkú váhu. Vo všetkých vnútorných priestoroch musíte mať nasadené rúško, dokonca aj keď sa jedná o otvorené priestranstvo (napr. nádvoria vyššie spomínaných pamiatok). Na ulici potom často vidíte Španielov, ktorí i napriek horúčavám chodia s rúškami na tvári. Všetci sú však veľmi milí a na turistov „nezazerajú“.

• Typické španielske raňajky – churros.

Čo chcem ešte na Španielov povedať – nechutila mi ich strava. Všetko malo rovnakú chuť, buď žiadnu alebo veľmi sladkú. Zaujímavosťou sú aj ich raňajky – tzv. churros. Je to v podstate šiškové cesto vypražené v tvare šúľku, ktorý sa potom je s horúcou čokoládou a zapíja kávou alebo kakaom. Ich kvalita však kolíše na veľkej škále a najst' naozaj dobré churros nie je len tak. Ďalším typickým raňajkovým jedlom je bageta so sušenou šunkou tzv. bocadillo de jamón. Je to tak suché, že sa vám práši od pusu a bez poriadneho dúška kávy vám to ani nezlezie dolu krkom. Bohužiaľ, neočarilo. Keď sa vyberiete večer do kaviarní, je zvykom si dávať tzv. tapas. Sú to malé porcie jedál ako naše jednohubky, podávané na malých táckach napr. olivy, kapary, drobné pečivo, syry, šunky. Len si treba dávať pozor na množstvách tých jednotlivých tapas, pretože sa z toho nenajete, ale účet vás môže na záver veľmi prekvapiť.

Španieli sú najväčšími výrobcami veľmi kvalitného olivového oleja. Bohužiaľ, u nás v obchodoch ho nedostaneme

• Andalúzia - najjužnejšia časť Španielska

kúpiť. Vraj (povedala mi španielska priateľka) ich olej skupujú Taliani a miešajú s ich talianskym (vraj patokom) a potom to vyvážajú ako taliansky produkt. Nevie, čo je na tom pravdy, ale po celom tom cestovaní som zistila, že Španieli okrem futbalu a flamenca nevedia nič svetovo predať. Bohužiaľ sa ani po anglicky nedohovoríte (ešte šťastie, že dcéra vie po španielsky) a čo mňa najviac udivilo, že k tak významným historickým pamiatkam nemáte žiadne popisy v angličtine, nemčine, a pod. Ako keby nechceli, aby to ľudia z druhých krajín videli a poznali. Inak atmosféra tejto časti Španielska je príjemná, teplá a plná bzukotu turistov. Španieli žijú oveľa skromnejšie ako my. Bývali sme v ich bytoch, malých, tmavých (to aby tam nešlo slnko), ale veľmi útulných. Chýbala mi perina. Zakrývať sme sa mohli iba plachtou. Pre nás nezvyk. Na cestovanie sme si požičali auto. Požičali nám úplne novú Kiu s hybridným pohonom, čo hodnotím veľmi kladne lebo som sa bála, že budeme jazdiť na nejakej starej šunke. Andalúzia je tak veľká asi ako Slovensko. Za pár dní sa nedá obehať, keď si ešte chcete nacytovať bronz pri mori a povyvalovať sa. Keď sme pri tom mori, zaujala ma jedna vec. V piatok mala miestna škola asi športový deň. Celá škola prišla na pláž. Každú hodinu vyplávala celá trieda na kajakoch po mori. Vystriedali sa všetky triedy, bez kriku, nahaňania sa a v klude a pohode. Sedeli sme blízko nich, ale vôbec sme neboli rušení. Úžasná morálka. Nevie, či by si náš učiteľ trúfol pustiť cca 25 detí na more naraz. Pre mňa to bolo nepredstaviteľné. O piatej po obede, kedy končí škola, sa všetky triedy zdvihli a v pohode odkráčali domov. A ešte jedna pikoška na záver. Turistky nie, ale domáce panie (hlavne tie staršie) od 60 rokov a vyššie, na pláži hore bez. A nikto sa nad tým vôbec nepozastavoval, asi sú tak zvyknutí. V túto ročnú dobu už na pláž chodia len dôchodcovia, takže geriatra a máte sa na čo pozeráť.

Doporučujem milovníkom histórie si túto časť Španielska pozrieť. Verím, že zažijete taký krásny týždeň ako ja s dcérami.

Autor textu: Danka Brosková

Autori fotiek: Karolína a Bea Broskové

Zlato z Číny

Aktivitou Eleny Chovanovej vznikla v roku 2014 tanečná skupina Seniorka. Tvorí ju 18 žien vo veku od 66 do 86 rokov. Nacvičila a uvádza 14 choreografií. Účinkovala na úrovni obce, okresu, kraja i Slovenska. V roku 2021 prostredníctvom elektronického záznamu sa svetovo predstavila v Číne.

Vo štvrtok 7. októbra 2021 sa stretli tanečnice zo Seniorky, aby sa spoločne potešili z veľkého úspechu.

Na svetovej súťaži tvorivosti seniorov AIUTA Seniorka získala Zlaté ocenenie v kategórii tanec.

foto: Jela Plchová

Súťaže sa zúčastnili seniory zo 14 krajín: Argentína, Austrália, Brazília, Bolívia, Čína, Guinea, Kolumbia, Maroko, Mexiko, Portugalsko, Rusko, Slovensko, Španielsko a Taliansko.

Súťažilo sa v kategóriách: Poézia, Malba, Tvorivosť, Spev, Fotografia, Tanec, Móda a IT technológie.

Súťažiaci boli odmeňovaní: zlato - striebro - bronz a cena excelentnosti.

Zo Slovenska sa zúčastnilo 32 súťažiacich subjektov. Získali 24 rôznych ocenení, ale iba Seniorka bola ocenená zlatom. Nášho radostného stretnutia sa zúčastnili aj starosta obce Ing. Pavel Beťko a predsedníčka JD Magdaléna Iľanovská, ktorá do tejto súťaže Seniorku prihlásila. Za toto sme jej poďakovali aj kvietkom aj slovom. Pán starosta Seniorke gratuloval k úspechu, vyjadril uznanie za reprezentáciu obce a prisľúbil podporu aj do budúcnosti.

• Seniorka: Život je hra

Všetci sa z úspechu tešíme a keď nám to korona dovolí, stretneme sa v zdraví pri návratu nových choreografií.

Mgr. art. Elena Chovanová

Porubskí rodáci, ktorí si zaslúžia pozornosť budúcich generácií

(pokračovanie)

MUDr. Ján Mikuláš, Majstrovie

*1923 †2002

Svojho času najvýznamnejšia chirurgická kapacita na zákroky v dutine brušnej na Slovensku.

Viera Mikulášová Škrídllová *1922 †2004
Jeho sestra. Scenáristka pre SND a televíziu v Bratislave.

PhDr. Milan Rúfus CSc. *1928 †2009
Šéfredaktor ručne písaných porubských novín Mladosť. Zaslúžilý umelec, výrazný slovenský básnik, esejista, prekladateľ, filozof, docent na Filozofickej fakulte UK, kandidát na Nobelovu cenu za literatúru.

PhDr. Bohuš Kováč *1936 †2006
Literárny vedec, estét, kritik a spisovateľ.

Ing. Rastislav Chovan, CSc.

*1936 †2015
Námestník federálneho ministra dopravy ČSFR v Prahe, veľvyslanec Československa vo Varšave

Prof. Ing. Bohumír Beško, CSc. *1941
Profesor na Stavebnej fakulte v Bratislave, autor významných štúdií

Ing. Miloš Čunga *1937
Pracoval v diplomatických službách ČSFR v Bone v Západnom Nemecku.

Je isto ešte mnoho významných osobností minulého, ale aj predminulého storočia. No ubudlo už žijúcich starších občanov, ktorí by nám dnes o nich vedeli niečo povedať.

Sám som napočítal, že v rokoch šesťdesiatych až sedemdesiatych bolo z Poruby 45 mužov a žien vo významných riadiacich funkciách menších aj významnejších podnikov po celom Slovensku. Ak by som niektorých opomenul, prepáčte, nikdy by nešlo o úmysel, ale som už tiež stará „skleróza“.

Významní hrdinovia obce v roku 1944 boli aj dvanásť vyše 22-roční chlapci, väčšinou vojaci, ktorí sa dobrovoľne prihlásili a v Nemecku si odpykávali trestanecký tábor za nájdených 13 pušiek spomínaných v kronike obce od uja Jána Beška. Jednu pušku Adam Mišura zatajil. Ich údel a život v Nemecku bol drastický, lebo ich považovali za chytených slovenských partizánov. Všetci sa však, i keď s podlomeným zdravím, vrátili po vojne do rodnej dediny. O ich živote sa isto zmienim v niektorom čísle Porubských novín. Získané informácie sú z ústneho podania nášho generála Jána Iľanovského.

Sú to títo hrdinovia:

1. Adam Jambrich *1921 z Humna
2. Michal Iľanovský *1926 Bankár
3. Miloš Lešťan *1923 Sirota
4. Ján Lešťan *1912 od Baťov
5. Ján Jambrich *1922 Jonas
6. Martin Beško *1914 od Lapšitov z Nižnej
7. Michal Šarafín *1923 Maliar
8. Ján Šarafín *1923
9. Ján Valent *1923 od Valentíkov
10. Matej Krajčí *1922 z Iľanova
11. Miloš Mikuláš *1923 od Majstrov
12. Ján Valent *1922 z Úvetria

Ladislav Šúlek *1938 †2014
Športový redaktor Slov. televízie, novin.

Ivan Niňaj *1955 †2015
Športový komentátor Slovenskej televízie a rozhlasu, Obidvaja sa výraznou mierou zaslúžili o propagáciu Závažnej Poruby na Slovensku i vo svete.

Jozef Vongrej *1933 †1988
Akademický maliar, riaditeľ Ludovej školy umenia v Martine, autor erbu telovýchovnej jednoty Pokrok.

Bohuš Šefčík *1943 †2002
Akademický maliar, autor novotvaru obecného erbu platného od roku 1994.

Vladimír Mlynček *1937
angažoval sa na úseku telovýchovy a športu, predseda TJ Pokrok Závažná Poruba, dlhoročný vedúci tajomník OV ČSTV (okresného výboru telovýchovy a športu), prezident ATJK (asociácie telovýchovných jednôt a klubov na Slovensku).

Anna Šetková, rod. Niňajová *1925
Je určite najstaršia zvonárka na Slovensku. Zvoní už viac ako tridsať rokov. Verejnosti je známa aj ako zručná krajčírka. Ušila viac ako sto svadobných šiat.

Marta Valentová *1930 †2011
Sólová speváčka, nositeľka porubských folklórnych tradícií, vedúca osobnosť folklórnej skupiny, autorka viacerých zvykoslovných programov FS Poludnica.

Eva Orvošová Löve - Bešková
Mimoriadny pohybový talent, účastníčka LOH v roku 1996 v Atlante (USA), kde obsadila 9. miesto v súťaži horských bicyklov.

Jurečkovie rodinou som začal tento priebeh osobností a Jurečkovie rodinou aj skončím.

Zuzana Páricková, rod. Jurečková *1924 †2012

Vzácná duša, ktorá sa vedela rozdať svojim žiakom, a preto bola u nich mimoriadne obľúbená. Učila v rodnej obci a neskôr v Liptovskom Mikuláši.

Mgr. Michal Jurečka *1918 †2005
zaslúžilý učiteľ, organista, školský inšpektor. Zuzkin najstarší brat. Hoci učil mimo svojho rodiska a regiónu, porubský rodák sa v ňom nezaprel. To sa dá dokumentovať aj jeho príspevkami do Porubských novín, ktoré vydáva Obecný úrad v Závažnej Porube. Zmapoval rodokmeň Jurečkovcov - Čizmarovcov od 16. storočia. Spracoval zoznam porubských prímení a prezývok a zoznam majiteľov konských záprahov.

Moje vyznanie

Uviedol som mená rodákov, ktorí si zaslúžia pozornosť budúcich generácií. To je mojím dôvodom v jeseni svojho života podeliť sa s vami, milá porubská verejnosť, o poznanie, ktoré mám z odporozovania života ľudí v našej drahej Porube. Minulé dvadsiate storočie, ale hlavne aj pár rokov pred ním boli u nás poznačené ľuďmi, ktorých je hodné spomenúť pre ich prínosy, pre povznesenie duchovného, ale aj materiálneho dedičstva obce. Obrazne by som povedal, že ide o avantgardu ľudí, ktorí v mnohých prípadoch mali len skromné, často len základné vzdelanie, ale boli to nositelia génov získaných od svojich múdrych predkov.

K nasledujúcim údajom musím predoslať informáciu, že nemám ambíciu rozvádzať úplnú štruktúru významných osôb, ktoré sa môže prezentovať porubským rodokmeňom, ani suplovať údaje už uvedené vo vydaných kronikách a pamätniciach. (Kronika obce vedená Jánom Beškom o udalostiach zhruba do päťdesiatych rokov dvadsiateho storočia. Ďalej Pamätnica Závažná Poruba, história obce, ktorú vydal Obecný úrad Závažná Poruba v roku 2002) Sledujem skôr zámer priblížiť ľudí – občanov – z ktorých mnohí len s minimálnym vzdelaním, obvyklým v tej-ktorej dobe, vedeli aktívne a tvorivo pôsobiť v prospech rodnej obce a jej občanov, alebo sa svojou tvorivosťou a cielavedomstvom dostali do vyšších pracovných postov.

Tým ale nie je vylúčená prípadná duplicita s údajmi v spomenutých historických dokumentoch.

Ak som náhodou niekoho vynechal, ktorý by tiež tu patril, ospravedlňujem sa, istotne nejde o úmysel. Všetko tu napísané a odkomentované je len môj subjektívny názor, nie vždy s dostatočným komentárom k spomenutej osobnosti a jej zásluhám k prínosom dedičstva Poruby.

Zdroj: Moja Závažná Poruba II. diel, autor Dušan Piatka, str. 100

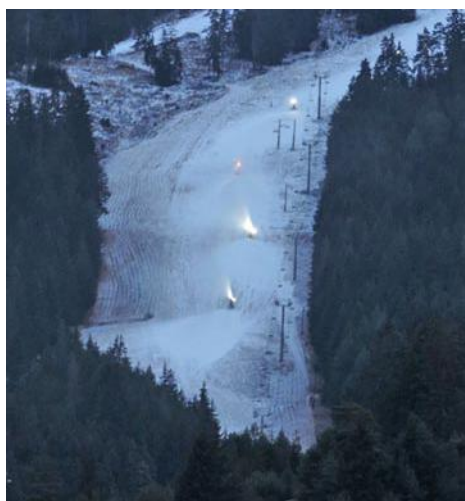
Dušan Piatka

Radostné Vianoce a hodne zdravia v novom roku všetkým dobrým ľuďom prajú deti z MŠ

Foto Mgr. Danka Čúpková

*Aby sme boli všetci spolu
až po ten sniežek nad postielkou*

Sneh je lyžovanie, voda snežovanie

Začiatkom decembra sa zozimilo a v Závažnej Porube začal padať technický sneh. Aj napriek nedobrej pandemickej situácii začalo SKI centrum Opalisko, za podpory priaznivcov lyžovania, a nie ich je málo, zasnežovať zjazdovky. V prevádzke je osem snežných diel a päť zasnežovacích tyčí.

Finančná zbierka na zasneženie zjazdoviek na Opalisku je spustená. Podporíte na www.startlab.sk/opalisko <https://www.startlab.sk/projekty/2516-vysnezenie-lyziarskych-zjazdoviek-na-opalisku>

Spojili sme sily a dúfame, že spoločne s vami sa nám podarí zhromaždiť prostriedky, aby sa na Opalisku lyžovalo. Táto kampaň je jednou z častí úsilia viacerých: Obec Závažná Poruba, Ski Centrum Opalisko-Závažná Poruba, PEPE Ski & Snowboard School, ubytovateľov a občanov, ktorí majú radi zimu. Pridajte sa!

Dakujeme za každé zdieľanie a podporu.

-dm-

Život je aj záblesk vďaky za všetko, čo bolo a trvá

Je známe, že dlhé roky za Závažnú Porubu reprezentačne hrával futbal a pôsobil ako tréner i funkcionár domáceho športového klubu. A keď treba niečo na štadióne opraviť, tak aj dnes pridá ruku k dielu. V polčase futbalového stretnutia ŠK Z. Poruba – ŠK Teplička nad Váhom jubilantovi vyjadrili slová uznania predseda FO Peter Iľanovský a starosta Pavel Beško, ktorý odovzdal Ladislavovi Iľanovskému Ďakovný list za športovú, funkcionársku činnosť pre ŠK a občianske aktivity v obci.

• Zľava: Peter Iľanovský, Ladislav Iľanovský, Pavel Beško

• Ilustrácia Dr. Vlasta Šiarniková

Závažná Poruba - Turzovka - 1:0

Po neuveriteľných dvoch rokoch sa domáci opäť radovali z víťazstva v majstrovskom zápase. Hostia mali počas celého zápasu miernu prevahu, avšak mimo dvoch situácií, keď sa zaskvel domáci brankár Adzima, vážnejšie domácu bránu neohrozili. Naši chlapci o víťazstve rozhodli už v prvom polčase, keď po rohu Friana sa hlavou nechtateľne presadil Volaj. Domáci mohli navýšiť víťazstvo po úniku Barana, ktorý však trafil len tyč. Futbalisti sa aj touto cestou chcú poďakovať priaznivcom za podporu počas celej jesene.

-PB-

V Závažnej Porube pretekali na kolieskových lyžiach

Bežecký klub Opalisko, Chata Opalisko a Obec Závažná Poruba usporiadali v deň 17. októbra 2021 2. kolo pretekov v behu na kolieskových lyžiach. Na štart nastúpilo 60 pretekárov v 10 kategóriách. Výsledky boli uverejnené na stránke Bežeckého klubu Opalisko.

